

ఆయుర్వేద యునాని వైద్యములు

చెన్నపురి పౌరఆశ్రమక సభ

గడచిన చెన్నపురి శాసనసభ యందు ప్రభుత్వమువారు ఆయుర్వేద యునాని వైద్యములను గురించి పీఠముగా మాట్లాడిన మాటలను ఖండించుటకు, ఆ వైద్యముల దేశమందంతటను వ్యాపింపజేసి ఆభివృద్ధి జేయించుట కేర్పాట్లను గావించుటకును నిన్నటిదినము సాయంత్రము 5-30 గంటలకు విక్టోరియా పురమందిరమున సౌక మహాసభ గావించబడెను. తత్సమావేశమునకు పెక్కుమంది మహాన్యుదీయులను హైందవులను విచ్చేరిరి.

పండిత డి. గోపాలాచార్య, ఆచంటలక్ష్మీవతి, కలవల కణ్ణయశ్రేష్ఠి, బి. పి. వాడియ, సి. పి. రామస్వామయ్యయ్య, అనిలిసెంటు, గా॥ బి. ఎన్. శర్మ, గా॥ మో. రామచంద్రరావు, గా॥ బి. వి. నరసింహయ్యయ్య, గా॥ కె. రామయ్యంగారు, గా॥ కె. చిదంబరశాస్త్రి మొదలియారు, గా॥ బి. వెంకటపతిరాజు గా॥ ఆకర్ల సూర్యనారాయణరావు, గా॥ ఎ. ఎన్. కృష్ణరావు, సల్లా-గురుస్వామిశ్రేష్ఠి, భాస్కరపాద్మయ్య, ఖద్దూర్ బాదామసాహెబు, టి. ఆర్. రామచంద్రయ్యయ్య, డి. ఎన్. అవధాని పి. రాజరత్న మొదలియారుగారల మొదలైన వారు సభాపక్షిక సలంకరించినవారిలో ప్రముఖులు. తివాను బహదరు కృష్ణస్వామిరావు గారధ్యక్షత వహించిరి.

సభాసక్రమము డి. ఎన్. అవధానిగారి ధన్యంతరి ప్రార్థనతో ముగియెను.

పిమ్మట సభాక్షేత్రములలో తమసానుభూతిని వెలియ పరచుచు గృహకు రాశేనదులకు చింతియ, సభ జయప్రదముగ జరుగుగాకయని కోరుచు యుత్తరములును, తంత్రీవార్తలునుపంపిన కొంతమంది ప్రముఖులపేర్లను ఎ. సూర్యనారాయణయ్యగారు సభ్యులకు జదివి వినిపించిరి. మరియు డాక్టరు ముద్రవాక్యయ్యగారు, చతుర్భుజదాసుగారు, మోహన్ ముఖర్జీగారల ఆయుర్వేద యునాని వైద్యముల ఆధిక్యతను కొనియాడుచు పంపినసంక్షేపములగుడ చదువబడినవి.

అధ్యక్షులు.

పిమ్మట సభాక్షేత్రమునుగూర్చి యువస్యనించుచు యిట్లు నడిచిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమువారును స్థానిక ప్రభుత్వమువారును దేశీయవైద్యములైన ఆయుర్వేద యునాని వైద్యములగుర్చి మిక్కిలి నిరసనభావముతో మాట్లాడినందులకు వారిమాటలను ఖండించుటకై నే డిచట సమావేశమైతిమి. సాధారణముగా ప్రభుత్వమువారివత్తుమన సలహా లొసంగునదియు ప్రత్యుత్తరము చెప్పనదియు అంగీకరము గావున వారు తమదేశీయ వైద్యములొనియాడి మిగిలినవారిని నిరసించుట సహజమే. నా స్వానుభవమునబట్టి దేశీయవైద్యములు పాశ్చాత్యవైద్యములకంటె మన కెక్కుడు అనుకూలములై నట్టివియు చులకనగా బోధపడునట్టివియు యని నేను గట్టిగ వక్కాణించి చెప్పగలను. ఇంతియగాక పాశ్చాత్యవైద్యములు వెలహెచ్చు. మన ఓషధులవెల బహుచౌక. కాబట్టి యిప్పుడు మనకర్తవ్యమేమన యీ ఆయుర్వేద యునాని వైద్యములను బాగుగ వ్యాపింపజేసి ఆయుర్వేదనాలయములు పెంకొల్పి జనులకు చికిత్సచేయుచు, విద్యార్థులకు ఆయుర్వేదశాస్త్రములు నేర్పించుట కేర్పాట్లను గావించుటయే.

రాజభక్తి తీర్మానము

అన్ని యుద్ధరంగములందును మనవైద్యములు విజయము గాంచినందులకు సార్వభౌమసికి యీ సభవారభివంధము లొసంగుచు బ్రిటిషుసేనలకు కడపటివిజయమును ప్రసంగమునకు శాశ్వతశాంతిని ప్రసాదించునాత యని ఆ పరమేశ్వరుని బహుప్రీతితో బ్రార్థించుచున్నాడు. అను తీర్మానము అధ్యక్షులచే నుపసాదించబడి కరతాశ్చర్యముతో సంగీకరింపబడెను.

బిసెంటమ్మ

ఈ క్రింది తీర్మాన ముపపాదించెను. దేశీయ వైద్యములగుర్చి యిండియా గవర్నమెంటువారును, స్థానిక ప్రభుత్వమువారును ప్రాప్యభావమును, ప్రతిజ్ఞలభావము గనుపరచినందులకు యీ చెన్నపురి పౌరసభవారు మిక్కిలి చింతించుచు, ఆయుర్వేద యునాని వైద్యముల సభివృద్ధి గావించుటకు ధనసహాయము చేయుటకు ఆత్మగౌరవము, ఆత్మ సంరక్షణము, దేశభక్తి గలిగిన మహాసభావులను, అధికారులకును, తదితరులను గోరుచున్నాడు.

అను తీర్మాన ముపపాదించుచు బిసెంటమ్మ యిట్లు పర్యవసించెను.—యన శాసన సభలో దేశీయ వైద్యముల ఖండించుచు గావించిన యువస్వాసములను, ఎట్టి సహాయమును చేయమని చెప్పిన ప్రభుత్వమువారి నిరాదరణ భావమును మీరందరు ఎఱిగియున్నందురు. దేశాచారములను బట్టియు, దేశముయొక్క శీతోష్ణస్థితినిబట్టియు, 'దేశప్రజలు భుజించు ఆహార పదార్థములనుబట్టియు, వారిశరీరతత్వములను బట్టియు ఏదేశప్రజలకు అవిధమైన బోషధములు గుణ మిచ్చుచుండును. వికోపా ఖండములో ఆయా శీతోష్ణస్థితి యందుపయోగించినవో, ఏమియు ప్రయోజన ముండవలదు. యునాని వైద్యమునుగురించి నాకంతగ తెలియదుగాని ఆయుర్వేద వైద్యమునియమైన నాకెక్కుడు స్వానుభవము గలదు. ఆయుర్వేద బోషధములు ఆకారమునందు మాపులకు బహు నాజాకు గగన బడి, పాశ్చాత్య ఓషధులకంటె ఎక్కుడు గుణమిచ్చును. నేను ఈ దేశమునందెన్నియో వత్సరములనుండి నివసించుచుండుట వలన నిచ్చుచే ప్రజా జీవమును, ఆయుర్వేద బోషధముల గుణములను కనిపెట్ట గలిగితిని. కాశీనగరమునందు గూడ కళాశాల విద్యార్థులు పెక్కుమంది పాశ్చాత్య బోషధముల వలన తమ రోగములను కుదుర్చుకొనలేక చిట్టిచికిత్స ఆయుర్వేదము నాశ్రయించి చికిత్స పొందవలసి వచ్చినది. ఒకదేశ ప్రభుత్వమువారు ఆయుర్వేద వైద్యమును గుణము లేదని చెప్పినందు. ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయ మెట్లున్నను ప్రభుత్వమువారికి పన్నుల చెల్లించునదియు సామ్య నియమనియు ప్రజలెయ్య న్నారు. అట్టిప్రజలు తమకే వైద్యములు గావలెనో వారు నిర్ణయించుకొనవలెను. కాని ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించి చెప్పటకువారి కేమి యధికారముగలదు? భారతీయ ప్రజలు తమకేవలపచ్చవట్లు పాశ్చాత్య వైద్యములనుగోరవచ్చును. లేక ఆయుర్వేదమువలననే చికిత్స పొందవచ్చును. అది వారి యిష్టాయిత్యములలోనున్నది గాని వారియిష్టముపై నేరికిని అధికారము లేదు. ఇంతియగాక యీ ఆయుర్వేదవైద్యము వికోపములను భారతభూమి మీద కాలుపెట్టక పూర్వమే యనేకవేల సంవత్సరములుగా ప్రచారమునందుండిరి. అన్ని వేలసంవత్సరములనుండియు షీతీంచక, బ్రతికి యుండుటయే ఆయుర్వేదముయొక్క గొప్పతనమును చాటుచున్నది. పాశ్చాత్యవైద్యములకంటె ఆయుర్వేద మనేకమడుగుల తక్కువగును శ్రేయోదాయకము నని నేను తప్పుక చెప్పెదను. ఏ బోషధములు కావలసినది ప్రజలు కోరవలయును. కాని ప్రభుత్వమువారు గాదు. ఏమయన వారు యిట్టిచికిత్సను ప్రజలు పొందవలయు నని నిర్ణయించుటకు వారి కెట్టి యధికారమును లేదు. ప్రస్తుత కాలమునందు రాజధానియందలి ఆయా గ్రామములలో ప్రజలకు తగినంత వైద్యసహాయము దొరకక మృతిసెందుచున్నాడు. డాక్టరులందరను యుద్ధభూమికి వెదవలసి వచ్చినందువలన బోషధకాలలన్నియును మూసివేయబడినవి. అట్టికని మ్యానిసిపాలిటీ అధికారులైననకు తగు శ్రద్ధ వహించి వైద్యశాలల పెంకొల్పి బీదజనులకు ఉచితముగా చికిత్స గావించవలయును. పాశ్చాత్యుల వైద్యములన్నియు భారతీయ ఓషధులమీద నాధారపడియున్నవి. కాబట్టి ప్రభుత్వమువారు ప్రజాభిప్రాయము ననుసరించి వారు కోరిన వైద్యముల సభివృద్ధిచే వారికి ధనసహాయము గావించెద గని కోరుచున్నాను.

టి. ఆర్. రామచంద్రయ్యగారు

తీర్మానమును నామోదించుచు నిట్లుపర్యవసించిరి:—ప్రస్తుతము ఈ దేశమునందు, ఆయుర్వేదము, యునాని, పాశ్చాత్యవైద్యములను నీమాడును ప్రచారమునందున్నది. వాటిలో ప్రజలు తమ కిష్టమువచ్చిన వైద్యమును జరుపుకొని, అందలి గుణములను గ్రహించి తమ స్వలాభముకొఱకు నుపయోగించుకొనవలెను. అటులగాక మిగిలిన రెండువైద్యములను నిరసించి అందరను పాశ్చాత్య వైద్యమునే ఉపయోగించుకొనవలయునని యిండియా ప్రభుత్వమువారును మన స్థానిక ప్రభుత్వము వారును మడుపుట కేవలము హాస్యాస్పదముగనున్నది. మనము 30 కోట్ల మంది భారతీయుల మున్నాము. అనేక గ్రామములలో బీదజనులు ప్లేగు, ఇన్ ఫ్లుయెంజా మొదలైన జ్వరములతో బాధపడుచున్నారు. వారికి కావలసిన వైద్య సహాయ మొసంగుట ప్రభుత్వమువారి విధుక్తధర్మములలో సొకటైయున్నది. జిల్లాలలోను మ్యానిసిపలటెన్సులందును కానిసేషను బాగుగ లేనందున మరణములసంఖ్య హెచ్చుటకు కారణభూత మగుచున్నది. ఇంతియగాక పాశ్చాత్య బోషధములను డాక్టరులును అతిప్రియము. దేశీయ బోషధ

ములు మిక్కిలిచౌక. పాశ్చాత్యుల విజ్ఞానమంతయు తూర్పున ఉదయించిన భూమిని చందంబున భారతదేశముయొక్క విజ్ఞానము నంతను దొంగిలించి యిప్పు డిప్పుడు పాశ్చాత్యులు ప్రకాశించుచున్నారు. కాని ఈ సమయమునందు ప్రభుత్వసహాయముపై నాధారపడిన లాభములేదు. ప్రతిమనుజుడును తనస్వతంత్ర ఆత్మబలమును నమ్మకొని, దానిమీద నాధారపడి, దేశభక్తిగలిగి ఆయుర్వేదగ్రంథముల పండి, అందలిసారమును గ్రహించి తనపొండికీయును ఆచరణయందుంచుటకు యత్నించుచు, విజ్ఞానమును దేశమందంతటను చెదనల్లి ఆయుర్వేదము సభివృద్ధి చేయవలయునని కోరుచున్నాను. ఇంకను మన ఆయుర్వేదములో సర్వరోగనివారికీయగు ప్రాణాయామము మొదలైన యభ్యాసములు గలవు. ఆభ్యాసములను ప్రతినిత్యమును గావించినవో సర్వరోగములు కుదురగలవు. 10,000 సంవత్సరములనుండి జీవించుచు వచ్చిన యీ ఆయుర్వేదమును మన ఆశ్రద్ధచేతను, అవివేకముచేతను, అసమర్థతచేతను ఇప్పుడే నశింపుచెందకుండ చిరాయులై యుండునట్లుగ అందరను యత్నించెదరని నమ్ముచున్నాను.

భాక్ బు తుద్దాస్ బాప్టాసాహెబుగారు

తీర్మానమును బలపరచుచు పాశ్చాత్యవైద్యములకంటె మన వైద్యములు ఎక్కువ ప్రాచీనమైనవని మును, మనవైద్యములకును, మతాచారములకును ఎక్కుడు సంబంధముగలదనియు, అందువలన ఆ వైద్యములను దూషించుట మనమతములనే దూషించుటయనియు నడిచిరి. మరియు పాశ్చాత్యవైద్యము 1875 సంవత్సరమునుండి భారతదేశమందభివృద్ధిపడెననియు తిత్వాగ్రము ఆయుర్వేదయునానివైద్యములే ప్రచారమునందుండె ననియు చెప్పిరి. పేగు యిష్టు యంకా మొదలైన అంటుడు రోగముల నేకమందికి ఆయుర్వేద యునాని వైద్యముల వలన కుదుర్చబడినవి. ప్రభుత్వమువారు లెక్కలను తయారు చేయించియెవల ఎంతమంది రోగులు పాశ్చాత్య బోషధముల వలన కుదుర్చబడినవి, యింకెంతమంది ఆయుర్వేదముల వలన కుదుర్చబడినవి తెలియగలను.

కలవల కణ్ణయ శ్రేష్ఠిగారు

గూడ తీర్మానమును బలపరచుచు పాశ్చాత్య వైద్యముల కొనియాడువారు ప్రస్తుతము దేశపరిపాలకులనియు, అందువలన వారు సహజముగ వాటినే ప్రోత్సహింపరని తిదితర వైద్యములను నిరసించురనియు నడిచిరి.

డాక్టరు లక్ష్మీకవిగారు

గూడ తీర్మానమును బలపరచుచు యిట్లు నడిచిరి:—నేను పాశ్చాత్య వైద్యమభ్యసించిన వాడనగుట వలన మిగొక శత్రువులె విూమందర నిజవబడుట మిగు వింతగ గన్పట్టవచ్చును. కాని నేను ఆయుర్వేదమును కొనియాడుటకు వచ్చితిని. అట్లు కొనియాడుటకు కారణము దేశీయవైద్యములందుండు సత్కారమున, భక్తియు గాదు. ఆ నేకమంది ఆంగ్లవైద్యులే యుదవగ్గా ఆయుర్వేదమునుండి నేర్చుకొనదగిన నూతన అంశములు పెక్కులుగలవని వచించి యున్నాను. ఇటీవల 20,30 సంవత్సరములనుండిదక్క తత్సార్వమందిలి ఆంగ్లవైద్యులను డాక్టరులును ఆగ్రంథములనుచదివి అందలి నూతనహంశములను నేర్చుకొనిరి. ఈ ఆయుర్వేదవైద్యము 2000 సంవత్సరములుగా పరిశీలపడి యిప్పటికినూడ నశించకుండ నిలిచియున్నది. అదియే దానియొక్కయోగ్యతను చాటుచున్నది. నేను చాలకాలమునుండి ఆయుర్వేదగ్రంథములు చదువుచు 2,30 నెలలనుండి మాత్రము వైద్యము చేయుచుంటిని. ఇప్పుడు దేశమంతయు వ్యాపించియున్న యాజ్వరములకు ఆయుర్వేదబోషధములు బాగుగ పనిచేసి పెక్కుమంది రోగులను పునర్జీవులుగ జేయుచున్నవి. రోగమును కుదుర్చు బోషధమే బోషధము, రోగిని బాగుచేయు డాక్టరే డాక్టరు గాని వేరువిధమైనవరీత అవసరములేదు. కొలదిమందిపాశ్చాత్య ఆంగ్లవైద్యులు స్వలాభముకొరకు యితరవైద్యములను హాస్యముగాచాచి నిరసనభావముగా వచించుట కేవలము అన్యాయము. మనవైద్యమును మనమెక్కువగా కొనియాడుకొనుచు సంతోషించిన లాభములేదు. మన మింకను ఎక్కువగా అభివృద్ధిజేంది మనవైద్యమును అభివృద్ధి జేందింపవలసియున్నది. అందులకు కళాకాలులు పెంకొల్పి విద్యార్థులకు విద్యగరపుటత్యంతావశ్యకము. నే డిచట మనము కేవలము ప్రభుత్వమువారిని ఖండించుటకేగాక ధనసహాయమును చేకూర్చి ఆందోళన సల్పుటకుకూడ సమావేశ మయితిమి.

ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల!!

దీపావళి పండుగ!

(1885)

ఆంధ్రులందరును తమ శక్తివంచన లేక పండుగదివసమున బందరు జాతీయ కళాశాలకు కానుకల సమర్పించి, ఆంధ్రమాతను పూజించఁ బ్రార్థితులు.

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కమిటీ.

కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:-

“తెలుఁదేశము మొత్తము 19, 20-వ శతాబ్దము గాక వి. రంగస్వామి అయ్యంగారి అగ్రాసనాధిపత్యముక్రింద జరిగిన చిత్రాలు మండలమునకు సభలో చిత్రాలు జిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీ ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కమిటీలో జేర్చుట గురించి ప్రసంగింపబడినది. అల్లుసంఖ్యాఖలగు ప్రతినిధులు (చిత్రాలు, తిరుపతి న్యాయవాదులు) వై విషయమునకు ప్రతికూలవాదము జరిపినచిత్రాలు మండల కాంగ్రెసును ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసులో జేర్చుటకు దీర్ఘనిరసించినది. వై తీర్మానమునకు విరుద్ధవాదము సలిపినా, దొరైస్వామి అయ్యంగారిట్లు పలికిరి. తెలుగుమండలములను ప్రత్యేకత కాంగ్రెసు సర్కిలులో జేర్చుటలో దేశీయమహాజనాదులకు పద్ధతులకు విరుద్ధముగ వున్నది. ఆంధ్రరాష్ట్ర మొనగబడిన యెడల ఆంధ్రులకును ద్రవిడులకును జాతివర్గ విభేదము బద్ధవిల్లును. దూరముగ నన్ను బెడవాడకు గాని రాజమహేంద్రవరమునకు గాని ముఖ్యస్థానము మార్చబడినయెడల అసౌఖ్యదాయకము. తెలుగు మండలములలోని ద్రవిడులయొక్క సౌకర్యమును తగ్గును. వీరిని రాష్ట్ర ప్రతికూలవాదము రామకృష్ణరాజు, సి. ఆర్. పార్థసారథి అయ్యంగారు మున్నగు పలువురచే తెల్లడింపబడి దేశీయ మహాజనసభవారు తెలుగు మండలములకు ప్రత్యేకత కాంగ్రెసు సర్కిలులో జేర్చు అధికారము భద్రము కాదని చెప్పబడినది. ఏది ఎట్లు అనుసమర్థింపబడినది ఈవిషయము ఇప్పుడే పరిష్కరింపబడి చెన్నపురి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసులో జేర్చబడుటకు సూచింపబడిన నాటి లగాయతు ఈజిల్లా పొందుచుండిన వికృతాదరణము తప్పింపబడుట ఉచితము. మహాసభయందు చెప్పబడిన ఉపన్యాస భోరణులున్ను, వైతీర్మానమునకు అధిక సంఖ్యాకులు అనుకూలముగ సుండుటబట్టియు ఇప్పుటి ప్రజలు ఆంధ్రోద్ధమునకు అనుకూలవాదులని తెల్లచు గుచ్చును. భాషా ప్రయుక్తరాష్ట్రములవలన దేశభాషలు వృద్ధిగాంచునను దృఢమైన తలంపుతో గౌరవయుగ సరిసంపాదక శర్మగారు సామాజ్యకాసననిర్మాణసభలో భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర తీర్మానముపాదించినప్పుడు లా మా తీర్మానమును బలపఱచినట్లు మహాసభాభ్యుత్థులు తమ ఆకరుపన్యాసములో వక్కాణించిరి. ఆంధ్రోద్ధమపు ప్రారంభదశలో నేను అద్దానిని ఎదుర్కొంటిని కాని ఉద్ధమముయొక్క అభిప్రాయముల మంచిచెడ్డలు గ్రహించిన నాటినుండియు దానికి నేనుగులాబిప్రాయములనే కలిగియుంటిని. ద్రవిడులకన్న తెలుగువారు ఎక్కువగా జాతీయభావము కలిగియున్నందుకు నాకు సంతస ము గుచ్చును. సరిహద్దుజిల్లాలో సహితము ఆంధ్రోద్ధమము వృద్ధిగాంచుచుండుట తృప్తికరము. ఇప్పుటికిని ఈ ఉద్ధమము నందు అయివృథావము వహించు కొలదిమందియు ఉద్ధమపు అర్థమును గ్రహించి, లాభవస్తువులను అరయుట సమంజసమని అగ్రాసనాధిపత్యము గట్టిక వాక్రచ్చిరి.

దొంగతనము:-కూనూరులో వెబోర్న్ (బ్లూక్రాం తెను హొటెలు) గారి నగలవెట్టెను 20-వ శతాబ్దము హరించెను. దానిలో 18 వేల రూపాయల సొత్తు యుండెను. వానిని పోలీసువారు వెంటనే పట్టుకొనిరి. ఆస్తి అంతయును దొరికెను. వానివైని కేసు చేయబడెను. వానివైని హాజరీలు గారు సేంసాఫరు చేసిరి.

22-వ శతాబ్ద సాయంకాలము 5-15 గంటలకు కొండా రామగారి ప్రాచ్యలిఖిత పుస్తకభాండాగారమును వెల్లింగ్టన్ దంపతులు సందర్శించిరి. ఈ విద్యాలయ సంఘసభ్యులు వీరిని ఆహ్వానించిరి. వెల్లింగ్టన్ దంపతులు భవనమును తిలకించిరి. ప్రాచ్యలిఖిత పుస్తకమువాయనము వారి శ్రేష్ఠతను వాటి సంఖ్యను జూచి చాల కొనియాడిరి. ఈ ప్రాచ్యలిఖిత పుస్తకభాండాగారమును చూచి చాలసంతసించి ఇది కాళ్వేరు ముగ అభివృద్ధి చెందుగాక యని ఆశీర్వాదించిరి.

ధృత్యులుగ నుండిరి. వీరి మరణమువలన ఆంధ్రదేశమునకు చాల లోపమును, ఆంధ్రులెల్లరకును చాల విచారమును గలిగినదని చెప్పక తప్పదు. వీరి కుటుంబమునకు మా హృదయపూర్వక సానుభూతిని దెలుపుచు, వీరి యాత్మకు నిరంతర శాంతి నొసంగుటకు పరమేశ్వరు సర్ధించుచున్నారము.

భూ ని తి హ ర్త లు

పడినవర్షము:-జనవరి 1-వ తేదీ లగాయతు 24.81 ఆంగుళముల వానపడినది. 25.10 ఆంగుళముల వర్షము కురియవలసియున్నది.

ఇంట్లయెంజా జ్వరము:-నగరములో ఇంట్లయెంజా జ్వరము ప్రబలించుచుండుటచే వైకొర్టు పెరిజినలు వైకొర్టు ను, స్కూలుకోజుకోర్టును, సిటి సివిలుకోర్టును, మూడు దినములు మూసివేయబడును.

చెన్నపురి పబ్లిసిటీబోర్డు:-రాజధానిలో కళాశాలలందును పాఠశాలలందును వ్యాపకపుపలను గావించుటకు తంభకోణము కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు ఆర్. ఎం. స్వాధామగారిని నియమించుటకు చెన్నపురి దొరతనము వా రుద్దేశించుచున్నాడు.

జార్జిటవును విద్యార్థిసంఘము:-జార్జిటవును విద్యార్థి సంఘమువారి యాజమాన్యమున రావుసాహేబు డాక్టరు ఎం. కె. కోమఱుగారు క్రితకేసులగు డాక్టరు బి. రాజగోపాలుగారి ఛాయాపటమును రేపు సాయంకాలము అయిదున్నర గంటలకు పన్నప్పపాటలో బహిరంగ పరచెదరు.

కలవల కణ్ణాసెట్టి, రామానుజముసెట్టి ధర్మ ఆయుర్వేద వైద్యశాల, నెల్లూరు:-గతనెలలో వైద్యార్థులలో 4428 గురు రోగులకు చికిత్స లాగుబడినది. 8922 రుకు ఆగస్టునెలలో బొవధము లివ్వబడినది. మొత్తమున రోజుకు 147 గురికి చికిత్స లాగుబడినట్లు తెలుచున్నది. నెల్లూరు నగరమందును చుట్టుపట్ల పల్లెటి గ్రామములలోను ఇంట్లయెంజాజ్వరము ప్రబలించుచుండుటచే వై సమస్య దినమునకు 850 కంటకు హెచ్చుచున్నది. జ్వరములు ప్రబలించును గ్రామములలో మందులు పంచివెట్టుటకు ఏర్పాటులు గావించబడుచున్నది.

క్రికేటులగు మానసియులు పోలవరం జమీందారు శ్రీరాజా కే ఆర్. వి. కృష్ణారావు బహదరుగారు

20 దినములనుండి జ్వరపీడితులై యుండి శ్రీరాజాగారు కాకినాడపట్టణమున నేడు ఈ నెల 24 వ తేదీ యుదయమున క్రికేటులైరిని తెలుపవలసి వచ్చినందుల కెంతయును చింతించుచున్నాము. మీరు ఆంధ్రాంధ్రభాషాద్వయ ప్రవీణులు. దేశభక్తులు. భాషాపోషకులు. కవిపోషకులు. ప్రజాహితంకరములగు నన్ని ప్రతిష్ఠాపనములందును సాల్గొనెడివారు. కాననసభలో మీరు చేసినపని సంతృప్తికరముగ నుండుటచే సోదరజమీందారులు, రెండవసారి మరల మీరే నియోజించిరి. కొద్ది ఆర్థవాద్యుల వారు సంస్థానమునకు కళింపుచుకొని పరిపాలించునలెనని విరొక మరణశాసనమును వ్రాసిరి. భార్యకు దత్తతాధికారము మొసగిరి. రు 15000 ల వెలగల గ్రంథభాండాగారమును గోదావరి మండలసంఘము వారికొసంగిరి. చనిపోవునరకును వీరాసంఘమున కధ్యక్షులుగా నుండిరి. (తంతివాక్ర)

వీని యెడల జాపుచున్న భావముల సభవారు ఖండించిరి. ప్రస్తుతము సంగ్రామమువలన ననేక పాశ్చాత్య వైద్యులు భారతదేశమును వీడిపోవలసి వచ్చుటచే, నిట బొవధసహాయ మత్యులముగ నుండి, ప్రజావసరములకు జాలకున్న దనుట మనకెల్లరకు దెలిసిన విషయమే! దీనికి తోడుగ దేశమున కలరా, ప్లేగు మున్నగు అంటువ్యాధులును, ఇంట్లయెంజా మున్నగు జ్వరములును అనేకులను మృత్యువాత బడద్రోయు చుండుట విపాదకరము. ఈ సమయమున దేశమందంతటను, ప్రతిగ్రామమునను బొవధావయములను విరివిగ స్థాపించుటకు బదులు, తగిన వైద్యులచే ఈస్థితియకు దేమియు సహాయముజేయుజాల మని ప్రభుత్వమువారు తమ ఆశక్తతను దెలుపుచున్నారు. ఈ సమయమున ఆయుర్వేద, యూనానీ బొవధావయములను వీరేల స్థాపింప గూడదో యూహించజాలము. పాశ్చాత్య బొవధవిధానమువలన కుదరని యీ నూతన జ్వరములు దేశీయావధములకు లొంగుచున్న వని మనకు లినుభవవేద్యమే! ఈ విధానమున ప్రజాసామాన్యమునకు గల విశ్వాసకారవము లత్యధికము లగుటచేతను, పాశ్చాత్యవిధానముకంటె నిది తక్కువవ్యయకరమగుటచేతను, దేశజులు దీనిని మనఃపూర్వకముగ నామోదించు రనుటకు సందియములేదు. కాని, యిట్టి మంచి తరుణమున ప్రభుత్వమువారి విషయముగూర్చి మిన్నకుండుటవలన వారివలన నెట్టి సహాయము వైన నభిలషింప వీలులేదనియు, స్వయంసహాయమే మనకు శరణ్యమనియు నెల్లరకు తోచుచున్నది. ఈ తరుణమున దేశీయావధ విధానాభివృద్ధికి వలయు ఘనప్రయత్నముల గావించవలసి యున్నది. ఆయుర్వేద, యూనానీ పాఠశాలలను నెలకొల్పి, సమర్థులగు వైద్యులను సంసిద్ధకరము టత్వవసరము. ఈ విషయమున చెన్నపురి ఆయుర్వేదప్రచారిణీసభవారు గావించు సేవ ప్రశంసనీయము. దేశమున నెల్లెడల పరిశోధనాలయములను, భాండాగారములను స్థాపించి, పరిశోధకవేత్తలను ప్రోత్సహించుట టత్వవసరము. ఈ యుద్ధమవిజయమునకు అపార ధనసహాయము గావలసియున్నది. కావున దేశభక్తులును, వణిక్కుంపులును, జమీందారులును, స్వదేశసంస్థానధీశులును ఈ మహాదుద్యమమునకు తోడ్పడినయెడల, అచిరకాలముననే దేశీయావధవిధానవిజయము చేకూరు నని నిశ్చయముగ చెప్పవచ్చును. భారతీయు లీ విషయమున స్వీయధర్మమును నెఱవేర్చెదరు గాక!

క్రికేటులైన శ్రీ పోలవరము జమీందారుగారు పోలవరము జమీందారులగు గౌ. కె. ఆర్.

వి. కృష్ణారావుగారు కడచిన యిగువదిదినములనుండియు జ్వరపీడితులై, నేటి యుదయమున స్వర్గస్థులైరిని తెలియజేయుట కెంతయు చింతించుచున్నాము. మీరు కట్టపరీక్షయందు క్రిత్యులైనవారు, ఆంధ్రభాషాపండితులు, దేశభక్తులు, దాతలు, దేశమున నుద్భవించిన ప్రజాక్షేమకరములగు నుద్ధమములలో నెల్ల సాల్గొని దేశసేవ జేయుచుండిన మహానీయుడు. మీరు శాసనసభయందు గావించిన కార్యములు ప్రజామోదమును బడసిన పనులకు సందియము లేదు. ఇందుమూలమున తమ్ము ప్రతినిధులుగ నెన్నికొనిన జమీందారుల మన్ననకారవములకు పాత్రులై రనుటకు వారిచేరెండవ పర్యాయము కూడ శాసనసభ్యుడుగ నియోజితుడగుటయే ప్రత్యక్షనిదర్శనము. శ్రీ కృష్ణారావుగారి రాంధ్రోద్ధమాభిమానులు. కాకినాడలో సమావేశమైన నాల్గవ ఆంధ్రమహాజనసభాహ్వన సంఘము

చెన్నపురి శాసనసభ.

(0)

ప్రత్యేకసమావేశము

అధికారాయత్త ప్రజాయత్త శాఖల చర్య

రెండవదినచర్య

నిన్ను చూడవచ్చును తిరిగి ఫలాహారానంతరము రిగంట లకు శాసనసభ సమావేశ మయినది. గవర్నరుగారు రభ్యక్షతీ పరీక్షించిరి. తర్వాత వ్యాపారముల తీర్మానముమీద చర్య ప్రారంభింపబడినది.

గౌ. గార్డన్ ప్రభుత్వమునకు తీర్మానమునకు ప్రతికూలముగ మాట్లాడుచు, పూర్వమునకు ఈ విషయములను ప్రజాయత్తము గావించు మని ఎంతమాత్రమును నూచింప దని నడిపిరి. ఈ విషయము ప్రజాయత్తము గావించినచో వెట్క చిట్కలు సంధించు ననియు అందుములమున అధికారాయత్తమునంతి యుంచిన బాగుండు ననియు చెప్పిరి.

గౌ. మో. రామచంద్ర రావుగారు ఈ విషయము స్థానికాధికారమునం దుంచుటకు నెట్టి తీర్మానములు గావించ బడలేదని నడిపిరి.

గౌ. యాతూలు హుస్సేనుగారు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు ఈ విషయమై రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము వారికి విశేష యధికార ముండుట కవకాశము లేనందున, పోలికానికవిషయములనులేనే ఈ విషయముగూడ ప్రజాయత్తశాఖవారి యధీనమునం దుంచబడవలసింది. నేను తీర్మానమునకును అందెయోజకమునందీ భవము వైకాపురు గారు ఇష్టములేదు. కాబట్టి యీ విషయము ప్రజాయత్తమే గావించవలయునని నడిపిరి.

తీర్మానము వోటునకు వేయబడి ఆమోదించబడెను. ఆరుగురు అనుకూలముగను రి గురు ప్రతికూలముగను వోటువేసిరి.

వ్యవసాయము.

వ్యవసాయము భూమికిస్తు పరిపాలనమునందు జేరుకేమో యని కొంతమంది సంశయపడుచున్నందున, గౌ. బి. కె. రామనాథాచారియారుగారు, వ్యవసాయముగూడ ప్రజాయత్త శాఖలో జేర్చవలయునని తీర్మానము నుపహించిరి. గౌ. బి. వేంకటపతిరాజుగారు రామోదించిరి. అంగీకరింపబడెను.

గౌ. మోచర్ల రామచంద్రరావుగారు 2 వ తీర్మానమున చెప్పబడిన పోస్టుఫోలియలకు సంబంధించిన విషయములు వెంటనే ప్రజాయత్తము గావించవలె నని చెప్పిరి.

గౌ. బి. వి. నరసింహయ్యగారు రామోదించగ, అంగీకరింపబడెను.

ఆదాయపు పన్ను

ఈ విషయమై గౌ. టి. రంగారావుగారు గొక తీర్మానము నుపహించెదమని ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేసిరి. కాని గవర్నరుగారు తిర్మానమును సామ్రాజ్యప్రభుత్వము వారికి సంబంధించిన విషయమగుటచే ఇచ్చట దానిని చర్చించుట యనుదగ్గరగా నుండునని తెలియజేసిరి.

రైల్వేలు

గౌ. మో. రామచంద్రరావుగారు అయా రాజధాని యందలి రైల్వే యధికారము రాజప్రతినిధిగారి యత్తరపు ననుసరించి, రాష్ట్రీయవిషయము గావించవలయు నని ఒక తీర్మానము నుపహించుచు నిట్లుపన్యసించిరి: ఈ విషయము రాష్ట్రీయ విషయములలో చేర్చవలసినది, లేనిది కూడ ప్రజానాయకసభయల యష్టాయమములలో నున్నది. ఈ రైల్వేవిషయమై చాలకాలమునుండి అనేకసమావేశములు గావించబడుచున్నది. ఈ రైల్వే విషయములో యిండియా ప్రభుత్వమువారి సంబంధ మెంతమాత్రమును లేక కేవలము రాష్ట్రీయప్రభుత్వమువారికే పరిపూర్ణస్వాతంత్ర్యముండవలయు నని ఒకతీర్మానమును నేను కొన్ని సంవత్సరముల క్రిత మీ శాసనసభయందు పహించించిని.

రైల్వేలో ప్రయాణికులనుభవించు వెట్క యబ్బం దులు క్రిక్కిరిసిపోయిన రైలుబండ్లనుండలి ప్రజల దురభ్యుత, ప్లాటు ఫారములందును ఫలహారపు గదులందును ప్రయాణికులకు తగుసౌకర్యములు లేకపోవుట మొదలైన వెట్క యబ్బందులన్నియు ప్రభుత్వమువారి కనేకపర్యాయములు తెలియజేయబడినవి. కాని ఈ విషయమునందు తోక్యము కలుగజేసి కొనుటకు స్థానికప్రభుత్వముల వారి కెట్టి యధికారమును లేక పోవుటవలన దురదృష్టవశాత్తయందలసినవచ్చుచున్నది. కాబట్టి ఈ తీర్మానముయొక్క ముఖ్యోద్దేశ మేరకు ప్రజలయబ్బందులను,

యెక్కినవి రావులకు స్థానికప్రభుత్వము వారు రైల్వే విషయములందు తోక్యము కలుగజేసికొని తిర్మానమునకు సంబంధించిన దంతయు తమ స్వాధీనమునందుకొనుట కధికారము కలుగజేయుట యెఱుఁగిరి. ప్రస్తుతము ఈ విషయము ప్రజాయత్తము గావించ నవసరము లేదు గాని స్థానిక ప్రభుత్వాధికారము హెచ్చుచేసిన చాలును.

గౌ. బి. వేంకటపతిరాజుగారు తీర్మానము నామోదించిరి.

గవర్నరుగారు తోక్యమిచ్చి గౌ. గిల్మరుగారు నిట్లు మాట్లాడిరి. ఈ విషయమై యిండియా ప్రభుత్వము వారికిని మాకు కొంతయు తర ప్రత్యుత్తరములు జరిగినవి. మదరాసు ప్రభుత్వమువారు ప్రజానాయక సభయలయొక్క యుద్దేశముల నంగీకరించినందున రాజప్రతినిధిగారి యనుమతి బడయుటకు వారికి తెలియబరచగా వారు చెప్పి పురి ప్రభుత్వమువారికి సలహా మొసగుటకు యొక రైల్వే ఇంజనీరును నియమించుట కంగీకరించిరి వ్రాసిరి. ఈ విషయమై యింకను ఇండియా కార్యదర్శిగారి యనుమతికై వేదయున్నదని నడిపిరి. (గిల్మరుగారు రాసభయందునన్యసింతుట కార్యక్రమమునకు విరక్తముగ నున్నచు ఆసాధారణవిషయము గా నట్లు మాట్లాడిరి.)

గౌ. పర్. ప్రాన్సిస్ స్పీకరుగారు 18 సంవత్సరములకు పూర్వము తాము ప్రభుత్వమువారికి సలహా నిచ్చుటకు రైల్వే ఇంజనీరుగా నుండి పనిజేసితి మని నడిపిరి.

మరియు యీ రైల్వేవిషయమును గురించియు, ప్రయాణికుల యబ్బందులనుగురించియు ననేకపర్యాయము లీ సభలో చర్చింపబడినవి. ప్రస్తుతావస్థయందు గూడ స్థానికప్రభుత్వమువారు చర్చించి, ఆలోచించ వలసిన విషయములు వెట్కలు గలవు గాన వారు ప్రజానాయకముగ పరిపాలనంబొసర్చి ప్రజలయెక్కిన బాపి, ప్రయాణసౌకర్యము లేర్పరచవలె ననిన, తిప్పుక స్థానికప్రభుత్వమువారి యధికారము హెచ్చుచేసి, ఎక్కువస్వాతంత్ర్యము సంపాదించుట.

గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుగారు తీర్మానములో ప్రాముఖ్యం, ఖీదరురైల్వేగూడ తప్పి, నీటిపరిపాలనము నందు గూడ స్థానికప్రభుత్వమువారికి స్వతంత్రాధికార ముండవలయునని నడిపిరి.

గౌ. గిల్మరుగారు ఈ విషయమై అధికస్వాతంత్ర్యము దక్క మిగిలిన విషయములన్నియు నిదివరకే ప్రజాయత్త శాఖయందు జేర్చబడినవి నడిపిరి.

గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుగారు రైల్వేవిషయములందు వలెనే, ప్రాముఖ్యం విషయములలోగూడ ప్రభుత్వమువారికి ఎక్కువ అధికార ముండగలెను. యాదృశమువలన అభివృద్ధిగాంచుటకు విలక్షణసోయినను యాదృశాంతరమైనను అభివృద్ధిగావించెదమని కోరుచున్నా నని నడిపిరి.

గౌ. కె. రామయ్యంగారుగూడ తీర్మానమును బలపరచుచు మాట్లాడినపిదప తీర్మాన మేకగ్రీకుముగా నామోదించబడెను.

మేజరు యింగ్లెసు.

గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణరావు పంతులుగారు “మేజరు యింగ్లెసు” అనే విషయముగూడ ప్రజాయత్తము గావించవలె నని ఒకతీర్మానము నుపహించుచు నిట్లునడిపిరి: పల్లికు పల్లె, డిపార్టుమెంటునకు సంబంధించినంతవరకు జేసిన ఏదన్నీల విభిన్నత జేరింపవలయునని ఎన్నియోపర్యాయములు మేము కోరియుంటిమి. మేజరు యింగ్లెసును విషయమై అధికారములేయు ఇంజనీరుగను అధికారము హస్తగతమయ్యెను. మేజరు యింగ్లెసునకు ప్రజాయత్తము గావించబడినపుడు మేజరు యింగ్లెసును ఏల గావించబడదనాడెదో యూహించుట కలదిగావున్నది. మేజరు యింగ్లెసుగూడ ప్రజాయత్తము గావించినచో యీ డిపార్టుమెంటులయందు రెండుశాఖల క్రింద విభజింపబడినట్లును, ఆపట్లం వారి కార్యములను ఏరి కార్యములను నిర్వహించుట దుర్లభమగును. కాన ఈ విషయమును గూడ ప్రజాయత్తమే గావించవలయునని కోరుచున్నాను.

గౌ. కె. చిదంబరరావు మొదలియారుగారు ఆమోదించుచు ఈ విషయమునకును భూమికిస్తు పరిపాలనమునకును అవిభాజితసంబంధము గలదనియు అందువలన ఒకదానినందీ రెండవదానిని విభజించుటకు విలులేదనియు నడిపిరి. మరియు మేజరు యింగ్లెసును వర్క్సును సంస్కరణకర్తలే ప్రజాయత్తము గావించిరి. అటులేనే మేజరు యింగ్లెసును వర్క్సునుగూడ గావించినచో వానిమీద విశేషముగా పెట్టుబడి పెట్టుటకు భూస్వాములకు తాము కలుగుననియు, అందువలన పెట్టుబడి వచ్చినచో మేజరు యింగ్లెసునకు వర్క్సు విశేషము అభివృద్ధిగాంచుట

కరకాశము కలుగగలదనియు నడిపిరి. ఇప్పుడు విశేషముగ విశేషములే పెట్టుబడి పెట్టుచున్నారు. ఇకముగ దట్టుగాక స్వదేశీయులు పెట్టుబడి పెట్టగలుగుదురు గాన యీ రెండు కారణములవలనను ఈ విషయము ప్రజాయత్తము గావించవలయునని కోరుచున్నాను.

గౌ. మో. రామచంద్రరావు పంతులుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు యిట్లు నడిపిరి:—ఈ రాజధానికి సంబంధించినంతవరకు పల్లికు వర్క్సు డిపార్టుమెంటు నందలి యింజనీరులు మిత్రమొదొంగులయి యున్నారు. ఆశాఖవారు ఇరిగేషన్, డిల్లివిగ్నెషన్ సంబంధించిన విషయములను, మరియు వారే మైనరు యిరిగేషన్ పనులనుగూడ చూచుచున్నారు. డిల్లివిగ్నెషన్ విషయమై పల్లికు వర్క్సు శాఖవారికి చెందియున్నది. మేజరు యింగ్లెసును రాష్ట్రీయశాఖ యందుంచబడినది. ఈ శాఖలో యింజనీరులను విభజింపబడినవారివారి పనులను నిర్వహించుటలో ఎక్కువ కష్టములు కలుగును. మైనరు యిరిగేషన్లను ప్రజాయత్తము గావించి మేజరు యింగ్లెసును అధికారాయత్తము గావించినచో పల్లికువర్క్సు శాఖవారి పనులను నిర్వహించుట దుర్లభమగునుగాన మేజరు యింగ్లెసునుగూడ ప్రజాయత్తమే గావించవలెను.

గౌ. కె. రామయ్యంగారుగూడ తీర్మానమును బలపరచిన పిదప ఆమోదించబడెను.

వలసపోవుట వలసవచ్చుట.

గౌ. రామనాథపురం రాజాగారు రాష్ట్రీయంతగ్రత వలసరాక పోకల విషయము ప్రజాయత్తము గావించవలయునని ఒక తీర్మానము నుపహించుచు పరిశోధనలందు పని చేయుటకు కూలీలను వారజ్ఞానదేశయందుండినపుడు గొంపోయి వారిని వానానిధులయిన కష్టముల పోషించుట ఎంతయు శోచనీయాంతము. ఈ విషయము నాపులనజేయుటకు గోపాలకృష్ణగోళ్లే మహాశయుడు సామ్రాజ్యశాసనసభలలో నుపన్యాసము లిచ్చి ఎంతసేపుపడినది మనకెల్లరకును తెలిసినవిషయమే. సంస్కరణముల ననుసరించి నూతనముగ నిర్మింపబడబోవు మంత్రులు ప్రజాక్షేమమును, బీదలయొక్కయు వ్యవసాయదార్లయొక్కయు ఆర్థికస్థితిగతులను వారి క్రేయోభివృద్ధిని గోరువారు గావునను, ఈ విషయము మంత్రుల యధీనమునం దుంచిన బాగుండు నని తోచుచున్నది.

గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుగారు తీర్మానము నామోదించిన నయ్యది యామోదించబడెను.

రాష్ట్రీయవిషయములు

గౌ. పి. శివరావుగారు లా, ఆర్డరునకు సంబంధించిన విషయములు దక్క మిగిలిన రాష్ట్రీయవిషయము లన్నియు ప్రజాయత్తము గావించవలయునని ఒక తీర్మానము నుపహించిరి. ఆయ్యది బి. వి. నరసింహయ్యగారిచే నామోదించబడినది. తీర్మానము నామోదించబడెను.

నాలుక ప్రదర్శనములు, సినిమాలు.

గౌ. ఆహమ్మదు కిలీమరక్కయారు గారు నాలుక ప్రదర్శనములకు, సినిమాలకు సంబంధించిన విషయములన్నియు ప్రజాయత్తము గావించబడవలె నని యొక తీర్మానము నుపహించుచు నిట్లుపన్యసించిరి:—

కలరా, ప్లేగు, మహుచిక్కు, ఇన్ ఫ్లుయెంజియా మొదలైన అంటుదుకోగలులు వ్యాపించియున్న ప్రదేశములందు నాలుక ప్రదర్శనములు సినిమా ప్రదర్శనములను జరుగనిచ్చినచో ప్రజారోగ్యమునకు తప్పక కీడువాటిల్లును. ఇటీవల ఈ యిన్ ఫ్లుయెంజియావ్యాధివలన అనేకమంది జనులు మృత్యువునాలై పోవుచున్నారు. కాబట్టి సాధ్యమయినంతవరకు విశేషము మంది జను లొక్కచోట ప్రోగుగాకుండ యత్నములు చేసి, అట్టి సభలను వెంటనే ఆపి వేయవలయును. పట్టణములందు ఈ కార్యములను నెరవేర్చుటకు లోకలు బోధులకును మృగిసిపాటిటోకును అధికారము కలుగజేయవలెను. ఈ అధికారములు కానిసభాస్థానముగా నిచ్చినచో బాగుండునని తోచుచున్నది.

గవర్నరుగారు, తీర్మానోపహదకులు లేనప్పుడు అధికార సభ్యులందరూ, డేకంబర్టులు, కొంతికి సంబంధించిన విషయములన్నియు అధికారాయత్తముగ నుంచుటకు తీర్మానించిరి.

ఈనభ విర్రునుపడినది. ఇంక ఏమైనను తీర్మానములు చర్చించవలసినదని తెలియజేసి, చెప్పెను. వాటిని చర్చించెను.

మో. రామచంద్రరావుగారు:— అన్ని విషయములు చర్చించితిమి కాని రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారు ఆశానుభ్యములతోరకు యిండియా ప్రభుత్వమువారికి చెల్లించవలసిన సొమ్మును గురించిన విషయము దక్క మిగిలిన విషయము లన్నియు పూర్తిగ చర్చించబడినవి నడిపిరి.

గవర్నరుగారు ఆ విషయమై యీ సభలో చర్చింపదలవలెదని నడిపిరి.

పిన్నుట సభ యంత్యమొందెను.

(సభ జరిగిన రెండు దినములను గౌ. యాతూలు హుస్సేను సామ్రాజ్యపార్లమెంటుగారు గౌరవ సభ్యులకు మధ్యాహ్నము ఫలహారములాసంగి సభ్యుల కృతజ్ఞతకు పాత్రులైరి.)

పండిత. డి. గోపాలాచార్యగారు.

కూడ శ్రీరామమును బలపరచుచు ఆంధ్రమున యిట్లు పర్యవేక్షించిరి:—ప్రభుత్వ స్థానికములనుండి ఇండియా ప్రభుత్వమువారును, చెన్నపురి గవర్నరు మొంటాగూరును మన శాస్త్రములలో అపారము లేకుండునట్లు అది వైద్యశాస్త్రము గాదని నడుపుట కేవలము ఆశ్చర్యకరముగ నున్నది. ఇది శాస్త్రమే కానివో, మనదేశమున బింతకాల మెట్లు జరిగిందో అది పోషించబడును? మన మిప్పుడు పాశ్చాత్య వైద్యమును గురించియు, ఆయుర్వేదమును గూర్చియు, అవి శాస్త్రము అనినా కాదా యని చర్చించుచుంటుంటున్న లాభములేదు. ఇది శాస్త్రముకాదని ప్రభుత్వమువారి మనస్సునందు కూడ లేదు. గొప్పగొప్ప ఆంగ్ల వైద్యులే యుష్కాలానికప్పుడు ప్రభుత్వమువారి హస్తాంశమునకుండు యందురా? ఆయుర్వేద చికిత్స నులభిస్తున్నది, 100 కి 99 మందికి వీనివలన నుభయము చేకూరుచున్నదియు గాక శిశువులకు సామాన్యకాననభావం అనేక పర్యాయములు కష్టపడించి యుండిరి. ప్రభుత్వము వారికి నలహా లిచ్చు అధికారులకు యీ వైద్యము విషయమై ఏమి తెలుసును? మన వైద్యముల సభివృద్ధి జేయించుటకు ప్రభుత్వమువారిని ప్రోత్సహించునట్లు లాభము లేదు. మన స్వకీర్తిమీదనే సాధారణమైన కార్యసాధనము గావించు కొనవలెను.

డి. ఎస్. అపధానగారు

కూడ శ్రీరామమును బలపరచుచు గంభీరపాత్రా సముగావించిరి. మన ఆయుర్వేద వైద్యులందరి నునదేశమున ప్రతి పిల్ల వానికని, పిల్లవానికని తెలియ ప్రాథమిక విషయములు పాశ్చాత్య వైద్యులలో ప్రముఖులగునట్లు చేయవలెను. మన విషయములనుండి గుణము, వీర్యము, ప్రభావము వారి యోషకులను లేదనియు నుడివి.

శ్రీరామము సర్వసాంగికము.

సి. పి. రామస్వామయ్యగారు

యీ (కొదిల శ్రీరామ ముపాదించిరి:—(ఎ) (1860 సం. 21-వ శాసనముక్రింద ఇన్ కార్పొరేటు చేయబడిన) శ్రీ చెన్నపురి ఆయుర్వేద ప్రచారణసభవారికి, యీ ర జభానిలో జేయవైద్యములకు గురించి విద్యావ్యాప్తముగావించువని యు, వారివశముచేసిన సామ్యుతో వైద్యశాలలు మొదలైనవి నెలకొల్పి ప్రజలకనగరమయిన సహాయము చేయువనియును ఒప్పించవలెను.

(బి) ఈ రాజధానియందలి ముఖ్యపట్టణములలో ప్రజా ప్రతినిధులందరు సంఘములక్రింద నేర్పడి ప్రజలకు ఆయుర్వేద వైద్యములను గూర్చి బోధించుటకును, వైద్యశాలలు, పాఠశాలలు విద్యార్థి వేతనములు నెలకొల్పుటకు ధనము చేకూర్చుటకును ఏర్పాట్లు గావించుచుండవలెను.

అను శ్రీరామము సుపాదించును సి. పి. రామస్వామయ్యగారు టిట్ల పర్యవేక్షించిరి:—అనేక శిశువులనుండి జరిగిందయినట్లు యీ ఆయుర్వేద వైద్యమును జేయునందంతటను వ్యాపించిరి అభివృద్ధి జేయించుట కేర్పాట్లు గావించవలయునని శ్రీరామముయొక్క యాజ్ఞాప్తము. మన వైద్యమును పరిపూర్ణము చేసిరి మనము ఆయుర్వేదమునకు లాభము లేదు. ఈ పాశ్చాత్య వైద్యమును గూడ పూర్వము ప్రాసన్న దేశమునందలి వైద్యులు, యిప్పుడు ప్రభుత్వమువారు మనవైద్యములను దూషించిన దానికంటె అనేక రెట్లు ఎక్కువసేసముగా దూషించి పరిపూరించినారు. మొట్టమొదట వైద్యమును వైద్యులు యిట్టి యిట్టి సన్నిహిత ప్రయత్నములకును, మనము పాశ్చాత్య వైద్యమును నేర్చుకొనడము ఆంధ్రమును ఒకటి రెండు మాత్రము గలవు. అవేమన పరిశోధనాకాశ్రమము, ఏర్పాట్లను గావించుటయందు నిపుణులే. ఈ రెండును మనము నేర్చుకొని మన ఆయుర్వేదము సభివృద్ధి గావించినయెడల యపయోగకరముగ నుండును.

గా. చిదంబరసాధ మొదలియారు గారు.

శ్రీరామము సామాంశము ప్రభుత్వమువారు మన పక్షింపక స్వకీర్తిమీద సాధారణమైన ప్రారంభించినవో ప్రభుత్వమువారుగూడ నప్పడేవచ్చు నని నుడివిరి.

సల్లా. గురుస్వామి శ్రేష్ఠిగారు.

శ్రీరామమును ద్రవిడభాషలో బలపరచిన పితవ సర్వ జనాంగీకృతమయ్యెను.

మహాత్ముడు నుట్టా బాబా సాహెబుగారు ఆయుర్వేదము నేర్చుకొనదలచిన మహాత్మునియ నుద్దాహరింపకొక్కరికి నెలకు 10 రూపములు విద్యార్థి వేతన మొసంగుచునని తెలియజేసిరి.

3 వ తీర్మానము.

ప్రస్తుతాశ్రమము ఇన్ కార్పొరేషన్, కలరా మొదలైన అంటుదు రోగములకు ప్రభుత్వమువారుగాని న్యూనిసిపాలిటీ వారుగాని తగినంత సహాయము చేయలేకుండునట్లు, రాజధానియందలి వివిధభాగముల యందు జేయవైద్యశాలల నెలకొల్పి వీరజనులకు తగు వైద్యసహాయ మొసంగవలయును.

అను శ్రీరామము డాక్టరు ఎమ్. నుబ్రహ్మయ్యగారు గారితో ప్రతిపాదించబడి, హార్వీ మహాత్ముడు అబ్దుల్ మజీదు సాహెబుగారితో సామాన్యపరిచి సర్వ జనాంగీకృతమయ్యెను.

పిమ్మట గా. బి. ఎస్. శర్మగారు ఆశ్రమములకు వంద నలు లాసంగి ప్రవృత్తులాలంకృతుల గావించిన పితవ సభ మిగిలెను.

విద్యుత్తుల:—జానా లై సెన్సులు 17000 టన్నులకు రద్దుపరచబడి నను వందలకులన విద్యుత్తులను చాలతగ్గినవి.

బొంబాయి యంత్రశాలలవారివై కేసు:—మరాఠీ గోవల్లాను-సానూను యంత్రశాలలలో చాలమందిపిల్లలు అర్థ దినము పనిచాంగుగా పనిచేయుచున్నారు. వారి వయసు 9 ఏండ్లకు తక్కువలేదని వారు పరికల్పించి వైద్యవైద్యులవైతే. అట్టి పిల్లలను యంత్రశాలలవారు నియమించుకొనడమని బొంబాయిలో యంత్రశాలల ఇన్ స్పెక్టరు కేసు చేసెను. 22 వ తేదీని విచారణ జరిగినది. వైద్యవైద్యులకు భద్రపరిచి పరిక్షాకోశ్యులకు మాపవలెను. పనిలో చేరగోరువారు మొదట వైద్యవైద్యులను యజమానుల కియ్యవలెను. అని చట్టమునందున్నది. ఈ బొంబాయిలో చేయబడినది. హెచ్చుకూలి కాకపడి ఒకయంత్రశాలలందీ నురుయ్యయంత్రశాలల వారు పుత్రములను మాపవడనే పోయి చేరుచుండురు. ఒకరూపాయిని క్యూరుపరచినవారికి నకలు యియ్యవలెను. వారట్లు క్యూరుపరచు. అట్టివారిని చేర్చుకొనుట కప్పని మేజిస్ట్రేటు గారు ముద్రాయాలపై తప్పిదముమోపిగాని ఫిర్యాదులు జార్యమై అక్కరలేనట్లుచే జార్యమై విధింపబడలేదు. ఇక ముందట్లు జరిగిన జార్యమై విధింపబడునని మందలించిరి.

రాజకీయ సంస్కరణ ప్రకటన సందర్భమున నియోజకస్వత్వమును అధికారవిరజనమున సమర్థించుటకు రెండు సంఘములు నియమించబడి నని ఇటీవల ప్రకటించబడినది. వీరు ప్రతి రాష్ట్రమును సందర్శించెదరు. వీరికి ఒక పాఠశాలలో దొంగిలాయ, ఒక భారతీయుడును సహాయులుగ నుండురు. అయా రాష్ట్రవిధివిధులకు గూర్చి వీరు తమ సలహా నిచ్చి సంఘమువారికి తోడ్పడెదరు. ఈ యిద్దరిని స్థానికప్రభుత్వమువారు నియమించెదరు. ఇటీవలి ఇండియా గవర్నరు మొంటాగూరు సమగ్రమూడ పరిష్కరింపబడును. అని తెలుపబడుచున్నది.

బ్రిటిషుదీవులకు వర్తకపుసరతులుగాక ఇతరవస్తువులను విక్రయించు బంగారుగ సందగోరువారు ప్రస్తుతిపు నిబంధనలను గమనింపవలయునని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. ఇందులో ముఖ్యముగా ఈ కేసునుండి పోవు చక్కెర, పిండి, తేయాకు, వాము, పెన్ను మున్నగువాటి కీ నిబంధనలు చెందును. ఒకవేళ ఇవి ఇండియా పోస్టాఫీసులందు అంగీకరించబడినను (కేవలము వారి జవాబుదారీమీదనే) అంగీకరించబడును. అవి పోయిన పోస్టాఫీసువారు తరచుచుండు కాబాలరు. ఈ బంగారులందు నిషేధించబడిన వస్తువులను అయ్యవి ప్రభుత్వమువారి వశము చేయబడును.

బుగ్గగళమున లాంఛనవిహిత పరిపాలనము

గత సంవత్సర పరిపాలనాని వేదిక కను ప్రకటించబడినది. బుగ్గ వ్యాసు డివిజను ప్రజల ఆర్థిక స్థితి అనుకూలము. ఉప్పు - బట్టలు - పంచదార - కిరణనాయిలు మున్నగు వస్తువుల ధరలు పెరిగినవి. కాన ప్రజలందరికిని యిట్లుండి కలిగినవి. భాగ్యపుత్ర తల్లుకు కూలివాండ్రకు మధ్యతరగతులవారికి అనుకూలమైనను కృతసాయదారులకు నష్టకరమైనది. ఎగురుతుల కనబోధము మున్నగు కారణములవలన ఆహారపదార్థములు చాల నిజమయ్యెను. కూలి వాండ్రకు పని పుష్కలముగానన్నది. యంత్రశాలలలో పని చేసి బాగుగా గడించెదరు. మార్గి హక్కుగా అగిసోయి యంత్రశాలలకు చాలపనిచాంగుడు కావలసియున్నాడు. ఆంగ్లమును బాగుగానే నేర్చుకొని వరదలకుచ్చిన ప్రాంతములందు మాత్రము కలరా తలచాపింది. ముఖ్యముగా నిరుద్యోగము మోచుచున్నది. ఎగురుతుల కస్తువులధరలు 3 రెట్లు పెరిగినవి, బియ్యము జనులు మున్నగువలకువస్తువులధరలు చాల తగ్గినవి. వ్యాపారమునకు యుద్ధమువలన కష్టపడిన కలిగినది. బట్టలధరలు హెచ్చుటవలన మరింత బాధకలిగినది. బట్టల ధర లింకను హెచ్చుచునే యున్నది.

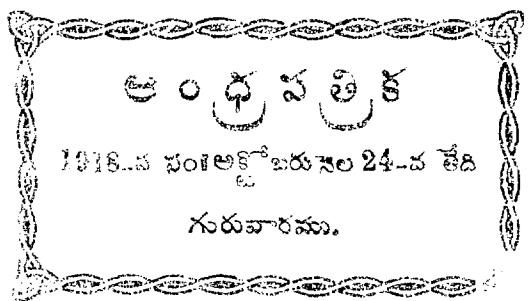
విషజ్వరము.

ఈ జ్వరమునే స్పెయిను జ్వరమని బొంబాయి జ్వరమని ఇప్పుడు వ్యాధి పిలుచుచున్నారు. ఇది యిప్పుడు ప్రపంచమునందంతటను వ్యాపించియున్నది. దక్షిణాఫ్రికాలో చాల దారుణముగా నున్నది. వీనియందగి వేగు సౌఖ్యము వ్యాధి యనిపించుకొనుచున్నది. దక్షిణాఫ్రికాలో తలచాపిన అంటువ్యాధులలో నింత దారుణమైనదివరకెన్నఁకును కలుగ లేదని అచటవైద్యులునుడివిరి. కేపుటపుకలో వేలకొలదిని జను లీ వ్యాధితో పీడితులగుచున్నారు. దేశములలో చాలమందిచని పోవుచున్నారు. చనిపోయిన పాశ్చాత్యులలో యూనియను పార్లమెంటులో లేడిస్మితు ప్రతినిధియును గవర్నరు మొంటాగూరును హెచ్.పి. బెకరుయొకడు. వ్యాపారస్థానములు, పాఠశాలలు, ఇన్ డరంగములు, మున్నగువన్నియును మూయుబడినవి. సహాయ మధికముగ చేయబడుచున్నది. వేలకొలది వలంటీరులు పనిచేయుచున్నారు. బోధాసతి మున్నగు స్త్రీలు సహాయముచున్నారు. అనేక వేలమందికి టీకలుచేయగా వారికి వ్యాధి తగులలేదు. ఈ వ్యాధి నాశన వ్యాధిగా వచ్చినది. జోన్ను బద్దలో గూడ వ్యాధి చాల తొందరలకు కలిగించున్నది. గమలలోమాత్రము అనుకూలస్థితి కలుగుచున్నది. వైద్యశాలలలో చికిత్సకుల సంఖ్య వారమునకు 20 వేలమందికి 3 వేలకు తగ్గినది. కింబల్లేలో పాశ్చాత్యులు హెచ్చుగా చనిపోయిరి. అచటి గమలప్రాంతమున దేశములు 500 మంది చనిపోయిరి. దక్షిణలో వేలమందికి వ్యాధిసోకినది. అచట మరణములు లేవు. వ్యాధి తగ్గుచున్నది. ఈ మహావ్యాధి తొందరలలో హియోనోమరూ నాకలో 87 గురు దక్షిణాఫ్రికా ప్రయాణికులు మృతిచేసిరి రెనునార్త తెలియుటవలన మరింత యనోవే దనకు కారణమైనది. దక్షిణాఫ్రికా పార్లమెంటుసభ్యులును వాణిజ్యము చేయువారిలో ప్రముఖులు నగు ఆల్ఫ్రీడు వింటు సెంటు, లారెన్సు ఉడుపాడు గార్లెడ్డును సముద్రము సాగెరి.

ఉదకమండలములో విషజ్వరము:—రెండు మూడు మాసము గారును మెడికలు ఆఫీసుగారును శ్రద్ధతో పనిచేయుటచే వ్యాధితగ్గినది. 21-22 తేదీలలో మరణములు మూములు స్థితికి వచ్చెను.

రంగూనులో విషజ్వరము:—గతవారమున మరణములు 789. వానిలో విషజ్వరము వలన కలిగినవి 669. మూడు ఏండ్ల దామామ మొత్తముకంటె 5 రెట్లధికము. శ్వాసకోశ వ్యాధివలన 92 చనిపోయిరి.

విషజ్వరమును గూర్చి డాక్టరు టర్నరుగారి వివరణము:—బొంబాయిలో ఈ నెల 22 వ తేదీని వైద్యుల సమువేశము జరిగినది. హెల్త్ ఆఫీసు డాక్టరు టర్నరుగారిట్లు నుడివిరి. మే నెలాధిరున నాకలలో వచ్చినవారి మూలమున నీ వ్యాధి బొంబాయికి మొదట వ్యాపించినది. కచేరీలలో పని చేయు పాశ్చాత్యులలో 100 కి 25 యందికిని భారతీయులలో 100 కి 33 మందికిని వ్యాధి సోకినది. ఎండలో తిరుగుచు చెరువుయూడ్చి కాలుకట్ట పడిపనిచేయు మూగినిసేపలునాకలు మున్నగువారిలో 100 కి 3-7-8-9 వంతువారికిమాత్రము వ్యాధి సోకినది. వీరిలో చాలతక్కువ. ఈ వ్యాధి మార్గమున నున్న గ్రామము దీని బారినుండి తప్పించుకొనబాలరు. అట్లు మొదటి సారి కనబడి వ్యాధిపూర్తిగా తగ్గిపోయి మరల తలచాపినది. రెండవసారి వ్యాధి అధికమారణము కలిగించుటకు క్రిమిల కథి కాకకాశము కలిగినో లేక మరెయొకకాతి క్రిమిల సమ్మేళనము కలిగినో క్రిమికాస్త్రజ్ఞులు పరీక్షింపవలెను. ఇట్టి పరిశోధనములు బొంబాయిలో చాలవోట్లు జరిగినవి. రెండవసారి 5 వారములలో మరణములసంఖ్య మూములకంటె హెచ్చు 12,227 దామామను నినునకు 90 మంది జెతుక చనిపోయిరి. ఇప్పుడు 459 మంది చనిపోయిరి. 20-40 మధ్యయనుచువారు హెచ్చుచుండి చనిపోయిరి. పూనా నాగ పూరు మున్నగు పట్టణముల జన సంఖ్యను బట్టి చూచిన బొంబాయిలోకంటె మరణము లచటనే హెచ్చుగా నుండెను. చాలమంది ప్రజలు నాకధికముగ తోడ్పడిరి. ఇతర పట్టణములందు సలహా సమగుచు నాకు చాలమంది వ్రాసిరి. వారికందరికిని జవాబులను వ్రాసితిరి. వ్యాధి కనబడినవెంటనే చికిత్సచేసిచో వ్యాధి తగ్గులో గుణచుగును. వలంటీరు లట్లు పనిచేసి నెక్కువేలమందిని బ్రతికించిరి. త్వరలో మరల నీ వ్యాధి వచ్చునను ప్రవచనములను నమ్ముటకు మా కాధారముగ పడదు. దీనివలననైన వీరల నివాసముల దురవస్థను బాధ్యతగల వారు గ్రహించి దానిని తొలగించ ప్రయత్నించురేని నగరము వ కీ వ్యాధి మహాపకారకమే యగునని టర్నరుగారు రసిరి.

మదరాసు శాసనసభ

II

నిన్నటిదినమున మరల సమావేశమైన శాసనసభలో స్వామిశ్రీ, ప్రజాయత్ర శాఖానిర్ణయ చర్చ జరిగినది. అనేకప్రధానవిషయముల గూర్చి శాసనసభ్యులు తమతమ అభిప్రాయములను వెల్లడించి యుండిరి. ప్రభుత్వోద్యోగశాఖపై అధికారమును భారతీయు మంత్రుల మాన్యతము గావించవలెనని ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుగారి తీర్మానము నుకపాదించిరి. సంస్కరణ కర్తలు కొన్ని శాఖలను మంత్రులవశము గావించి, ఆయా శాఖోద్యోగులపై అధికారమును మాత్రము వారి కొనగకుండిరి. ఇట్టి వివరీత స్థితివలన భారత మంత్రుల పరిపాలనము జయప్రదముగ గొనసాగ నేరదు. మరియు, బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వవాదమున కీ అధికారము ప్రజలవశమున నుండుటత్యవసరము. ఇట్లుగాక ఈ విషయమున ద్వంద్వపరిపాలనము లేబుద్ధించినయెడల, పాలనము ప్రజామోదమును బడయజాలకుండుటయు, దేశమున నసంతృప్తి వ్యాప్తమగుటయు సంభవించును. కావున దేశక్షేమమునకై ఈ అధికారము ప్రజాయత్రమును గావించవలెనని తీర్మానింపబడినది.

ఖైదులు, నేరము, రాజద్రోహ సమావేశములు, ముద్రాయంత్రములు, ఆయుధములు మున్నగువానికి సంబంధించిన న్యాయశాస్త్రపాలనము ప్రజాయత్రము గావించబడవలె నని ప్రతిపాదిత మైనది. ఇది మిగుల ప్రధానవిషయము. దేశమంతయు స్వాతంత్ర్య వాంఛాప్రేరితమై యున్న యీ యవసరమున, అధికార సంయుతము లగు ప్రతికూల శక్తులన్నియు తదాశయబద్ధికి నిరోధముల గల్పించుట సహజము. ఇట్టి నిరోధముల ననేకములుగ భారతదేశ మనుభవించుచున్న దని వేతెచెప్ప వసరము లేదు. మరియు బాధ్యతాయుత స్వపరిపాలనమును మనకు ప్రసాదించుటకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువా రంగీకరించి యుండ, ఇక నిట్టి ఆటంకముల గలిగించుట సమంజసముగ నుండజాలదు. ప్రజాభిప్రాయవ్యాప్తి కు పరిమించు ప్రజా సమావేశములను, వాస్తావత్రికలను ఇంకను అణచివేయ జూచుట అన్యాయమని ఈ పరిస్థితుల బట్టి యెల్లరకు తోచకపోదు. ఇవి ప్రజాస్వామ్యవ్యాప్తమున కత్యవసరము లని వేతెచెప్ప వసరము లేదు. దేశీయుల భావములను, దృక్పథమును బాగుగ గ్రహించజాలక పోవుటచే నీ యధికారమును విదేశీయులు తృప్తికరముగ నిర్వహింపజాలకున్నారనుట మన కనుభవపూర్వకముగ తెలిసియే యున్నది. కావున ప్రజాక్షేమమునకును, వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యమునకును సంబంధించిన ఈ ప్రధానవిషయములు భారతీయుల చేతులయందుండుట న్యాయము. మరియు, మదరాసు రాజధాని రాజభిక్షిపూరితముగను, శాంతిభూయిష్టముగను యుండుటచే, ఈ రాష్ట్రమున నైన ఈ విషయము లవశ్యాచరణమును లని ప్రస్తుతమగుచున్నది.

పిమ్మట అడవులను, అచ్చట నుత్పత్తి యగు పదార్థములను మంత్రుల అధికారము క్రిందికి గొనవచ్చుటవసర మను తీర్మాన మంగీకృతమైనది. సంస్కరణ కర్తలు ఈ విషయమున కొంత అధికారము మాత్రమే ప్రజాయత్రము చేయబడునని తెలిపియుండిరి. ఈ ద్వంద్వపరిపాలనమే సర్వానర్థములకును మూలము. ఈ ద్వంద్వప్రభుత్వాభిప్రాయము వీరి కెట్లు స్ఫురించినదో గాని, యీ నివేదిక కర్తలకు దీనిపై గల గాఢాభిమానము నెల్లవిషయములయందును వ్యక్తపరచుచున్నాడు. ఇది నివేదికమునందలి ప్రధాన లోపము. ఈ లోపము తొలగి, యొక ప్రభుత్వశాఖ యొక అధికారము నకే లోబడి యుండుట సంస్కరణవిజయమున కత్యవసరము. ఇంతేగాక, అటవీశాఖాపరిపాలన మెన్నడును తృప్తికరముగ లేదనియే చెప్పవచ్చును. మిగుల విలువ గల అరణ్యము లనేకము లిదివరకే నామ మాత్రము గావించబడుట విచారదాయకము. ఇచ్చట పార్లమెంటుకాభివృద్ధికి వలయు అనేక పదార్థములు లభించుట కవకాశము లున్నవి. ఈ శాఖ సానుభూతిపూర్వకముగ నాలితమగునెడల ఈ పదార్థములు విరివిగ లభించుటయు, తన్మూలమున దేశ పరిశ్రమ లభివృద్ధి నొందుటయు సుసాధ్యమగును. మరియు ప్రస్తుతము అటవీశాఖాపాలనా విధానమువలన ధన మపారముగ లభ్యమగు చున్నదేగాని ప్రజల కెట్టి లాభమును చేకూర్చుట లేదు. కాన యిది ప్రజాయత్ర మగుటయందు వాంఛనీయము.

భారతదేశ పరిశ్రమ లభివృద్ధి జెందుటకు విశేషధన మవసరము. ఈ విషయమునకు సంబంధించిన బాంకింగు, వాణిజ్యాధికారము ప్రజావశమైన గాని దేశపు టార్కికస్థితి పెంపొందుట దుస్సాధ్యము. కాని ఈ సూచన మన ఆంగ్లోఇండియను మిత్రులకు రుచింపలేదు. సర్ గార్డను ప్రేజరు గారు, దేశమునందలి పార్లమెంటుకాభివృద్ధి ములకు భారతీయులు విదేశీధనముపై నాధారపడవలసిన చున్నదనియు, వీరియందలి కొన్ని సంఘములలో చేతిపను లనిన అసహ్యత యెక్కుడుగ నున్నదనియు, అన్యోన్యవిశ్వాసము లేదనియు, కావున యీ విషయము ప్రభుత్వవశము గావించుటయే ధర్మమనియు పాదించిరి. నివేదికకర్తలు దెలిపినటుల ఇండియను బ్యాంకులు వంజాబు మున్నగు ప్రదేశములలో విఫలత నొందిన వనుట నిజము. ఈ విషయములలో ప్రభుత్వ సహాయమే తమ విజయమునకు ప్రధానకారణ మగునని ప్రజలభిప్రాయపడుట కూడ నిజమే! కాని, యీ భారతదేశ పరిశ్రమల యెడల ప్రభుత్వమువారు వెల్లడించుచున్న సానుభూతి యంతవరకు కార్యరూపము దాల్చినదో యని యిండుక యోచించినయెడల నిజస్థితి సుబోధకము కాగలదు. ఏ దేశమందైనను పార్లమెంటు కాభివృద్ధి ప్రభుత్వ సహాయము వలననే సుసాధ్యమైనదని దేశచరిత్రము బుద్ధింపించుచున్నది. కాని భారతదేశమున మాత్రము ఈ విషయమున ప్రభుత్వసహాయ మత్యల్పముగ నుండుటయే న్యాపారపార్లమెంటుకీ ణతకు కారణభూత మైనది. కాని ప్రేజరుగారి వాదము మాత్ర మంత మాత్రము సందర్భయుతముగ లేదని మాయభిప్రాయము. ఈ శాఖ ప్రజాయత్రము గావించబడి, దేశపరిశ్రమలు పెంపొందుటకు తగిన యేర్పాటులు జరిగినయెడల, ప్రజలకు కీనియందు విశ్వాసము కుదిరి, కావలసిన ధనము లభించు ననుట నిర్వివాదాంశము. ఇండియను బ్యాంకులు కూడ ఆ విధముగనే జయప్రదములు గాగలవు. భారత

మంత్రుల వశమున నీ శాఖ యుండుటచే ప్రజల కీ విషయమున ధైర్యమును, నమ్మకమును పెంపొంది, దేశవాణిజ్యము లభివృద్ధి నొందుట కవకాశములు గలుగగలవు.

ఈ సమయమున స్థానిక స్వపరిపాలనమును విరివిగ ప్రసాదించుటకు సంస్కరణకర్తలు తలపెట్టి యుండిరి. కాని, స్థానిక సంఘములు తృప్తికరముగ కార్యనిర్వహణము గావించకున్నచో వానిని తాత్కాలికముగ తొలగించు అధికారము మాత్రము ప్రభుత్వమువారి వశము గావించబడినది. ఈ అసంబద్ధస్థితి తొలగింప స్థానిక స్వపరిపాలనా విజయమున కవసరము. ఇదివరకే బరడ్వాను, చిన్నరా-హుగ్లీ పురపాలక సంఘములకు బట్టిన గతిని మనము కన్నులార గాంచియున్నాము. ఇట్టి అపారాధి కారమును మిగుల జాగరూకత్వో చ్చెల్లించు అత్యవసరము కావున ప్రజాసంఘముల యందలి ప్రజాప్రతినిధులతో యోచించి, ఈ కార్యమునకు గడంగు లగత్యము. ఏతద్విషయకము లగు కార్యములను భారతీయుమంత్రుల చేతులయందే యుంచినయెడల ప్రజలయందసంతృప్తి అంతగా వ్యాపింపజాలదు.

ఇట్టి విషయము లనేకములు శాసనసభ యందు విపులముగ చర్చింపబడినవి. ఈ తీర్మానము లన్నియు నామోదితము లైనవి. ఈ సభాకార్యక్రమమును బట్టి చూచినయెడల శాసనసభయందలి అనధికారసభ్యుల అభిప్రాయము లెల్లప్పుడును ఉదారవంతములుగ నుండినను, అధికారసంఖ్యా బాహుళ్యమువలన వారి ప్రయత్నములు నిష్ఫలము లగుచున్న వని తెల్లము కాగలదు. ప్రజాభిప్రాయానుగుణ్యముగ శాసనసభా తీర్మానము లుండవలయునెడల ఈ సభలు సంపూర్ణముగ సంస్కరింపబడుట అంత యవసరమో యిందువలన ప్రస్తుతము కాకమానదు. అధికారసంఖ్యా బాహుళ్యము తగ్గుట అత్యవసర మని స్పష్టము కాగలదు. కాని, శాసనసభయందలి ప్రజాప్రతినిధులు స్వామిశ్రీ ప్రజాయత్ర శాఖా విషయ నిర్ణయమున నీ విధముగ తమ అభిప్రాయములను వెల్లడించి యున్నారు. ఇది ప్రజలకును ప్రజాస్వామ్యాభివృద్ధికిని సంబంధించిన ప్రధానవిషయము. ఈ విషయమున దేశజా తెల్లరును తమ అభిప్రాయముల వెల్లడించి, యీ తీర్మానములకు చేయూత యొసంగిన యెడల, ప్రజావాంఛితములు నెఱవేఱుననుటకు సందియము లేదు.

దేశీయాషధవిధానము

దేశీయాషధవిధానము ప్రభుత్వసహాయమును, సానుభూతియు లేక నానాటికి క్షీణించుచుండుట విచారదాయకము. కాని కొందరు దేశభక్తుల నిరంతరప్రయత్నములవలన నీ హీనస్థితి కాటంకము గలిగినది. ఇదివరకు జరిగిన మదరాసు శాసనసభయందు దేశీయాషధ పురుషీవి నము గూర్చి చర్చ జరిగినపుడు, ఐరోపీయను సభ్యులును సర్జను జనరలు గారును ఈ విషయము నెడల జూపిన నిరసనభావము గూర్చి మనకు తెలిసియే యున్నది. కాని అట్టి ప్రతికూల భావమును ఖండింపుచు దేశజాలు వెల్లడించిన అభిప్రాయములవలన మన ఔషధవిధానము నెడల ప్రజలయందెట్టి గాఢవిశ్వాసము గలదో వ్యక్తము కాగలదు. నిన్నటిదినమున ఆయుర్వేద యానానీ మున్నగు దేశీయాషధవిధాన వ్యాపనము గురించి యోచించుటకు మదరాసు నగరమున జరిగిన సమావేశపు తీర్మానములు మిగుల సమంజసముగ నున్నవి. ఇది ప్రభుత్వమువారు

The Great War.

(Reuter's Agency)

Great Britain

The Influenza. Serious in South Africa. Worst Epidemic Known.

LONDON, October 21.
The epidemic of Spanish influenza in South Africa is extraordinarily serious. Doctors declare that it is the worst epidemic South Africa has ever experienced, plague being nothing in comparison. The outbreak is most severe in Capetown where there are tens of thousands of cases and many deaths, especially amongst natives. European victims however include Mr. H. C. Becker, member for Ladysmith in the Union Assembly and the Government whip. Businesses, schools and entertainments are everywhere closed and public services curtailed. Relief work is proceeding very actively. Thousands of volunteers are coming forward. Ladies headed by Mrs. Botha, have rallied splendidly to the cause. Several thousands of people have been inoculated with beneficial results. Apparently the disease has brought on torporship. The epidemic at Johannesburg is causing much anxiety but the position in the mines is steadily improving. Hospital cases have fallen from 20,000 to 30,000 in a week. There have been numerous deaths of Europeans in Kimberley and 500 among natives in Kimberley mine compound. There are 8,000 cases in Durban, but no deaths and the epidemic is diminishing. The loss of 137 South African passengers on the "Rhino Maru" coming amidst the distress due to the epidemic is felt as a great blow. The missing include Messrs. Evelyn Vincent and Lawrence Woodhead, both members of the Union Assembly and prominent commercial men.

Control of Rubber. Warning to Rubber Trade.

LONDON, October 21.
The Press Bureau announces that in view of the necessity of saving ocean freight, it is considered desirable to notify the Rubber Trade, that the Minister of Munitions has appointed a committee under the chairmanship of Sir Charles Gordon to advise the Minister regarding the control of rubber. Meanwhile, it is deemed necessary to issue a warning that it may be necessary to fix maximum prices for rubber transactions and the Minister may be compelled to make orders rendering inoperative any forward contracts or transactions entered after publication of this notice.

Stoppage of all Looms. Cotton Control Board's Action.

LONDON, October 21.
In order to help to maintain the balance between the production of cotton yarn and the requirements of looms, the Cotton Control Board has ordered an entire stoppage of all looms for a week beginning October 21.

Sir P. Pattani. Granted Leave to Visit India.

LONDON, October 21.
Sir P. Pattani has been granted leave to visit India, Lady Pattani who is in indifferent health accompanying him.

Enemy Trading Regulations. German Banning Leases.

LONDON, October 17.
In the House of Commons replying to Colonel Yates, Lord Robert Cecil stated that the new Trading with the Enemy Regulations dealing with the question of leases of German buildings in the British concession in Shanghai China were being prepared.

LONDON, October 21.—Mr. Montagu is much better.

Opium in China.

LONDON, October 17.
Replying to Mr. Stewart, in the House of Commons Lord Robert Cecil stated that the Government had received no official information of any increase of local production of opium in China since the termination of the 1911 agreement and cessation of Indian export.

Imperial Preference & India.

LONDON, October 17.
In the House of Commons Mr. Charles Roberts asked whether India was a party to the Imperial Preference agreement.
Mr. Hewins replied that India was represented at the Imperial conference.

China and Japan. Export of Silver.

LONDON, October 17.
With regard to China's request for an embargo on the export of silver, provided that the Chinese government issues passes where exports are necessary, Japan has agreed in principle on condition that the Chinese government be obliged to issue passes when exports are especially desirable. This the diplomatic Corps has referred the question to Shanghai Bankers to ascertain whether the suggestion is practicable.

British Prisoners in Turkey.

LONDON, October 21.
In the House of Commons Sir George Cave stated that the condition of prisoners' camps in Turkey had recently proved.

The Imperial War Cabinet. Dominion Representation.

LONDON, October 21.
In the House of Commons replying to Mr. Marriott Mr. Bonar Law stated that Dominion Governments had not yet formally nominated resident ministers to act as regular members of the Imperial War Cabinet but Mr. Borden had recently arranged for the attendance of a Canadian representative at the meetings of Imperial War Cabinet. General Smuts was available as the representative of South Africa while as regards Australia Mr. Hughes would be able to attend the meetings. Several meetings had been held since the last session.

Silver Report.

LONDON, October 17.
Montague Silver report says the tendency of the market continues good. Present price of 49½ pence has been quoted for fifty successive working days. This is a record duration. China exchanges still vacillate. Shanghai quotation rose to 5½ a Tael after dropping to five shillings for one day.

Indian Editors in England. The Programme of Their Visit.

LONDON, October 21.
The Indian Journalists have arrived and will pass a week in London, in which they will visit docks and aeroplane factories. They will be entertained by the Institute of Journalists, by Lord Northcliffe at the Ministry of Information, and a reception will also be given in their honour at the India Office. They will have an audience of the King and, afterwards, they will visit the Fleet, the Clyde and then the Western front.

Obituary.

LONDON, October 22.
The death is announced of Sir Charles Edmund Fox.

Allied War Aims.

LONDON, October 22.
In the House of Commons replying to Mr. Hall, Robert Cecil said that he was unable to specify the total amount that the Germans had levied on cities and towns in Belgium and France but a full reparation formed part of the war aims of the Allies.

Future Allied Parliamentary Committee. Co-operation after War Urged.

LONDON, October 17.
Interallied Parliamentary Committee called on Mr. Lloyd George and congratulated him on his great achievements during the war and replying the Premier emphasized that the necessity of working together after the war would be as essential as during the war.

America

No Prospect of Immediate Peace. Opinion in America.

LONDON, October 23.
WASHINGTON.—On receipt of German note President Wilson conferred with Mr. Lansing until midnight. Reliable circles declare that there are no prospects of immediate peace and there will be no armistice except upon conditions that destroy forever the power of German Militarism.

Sinking of Ticonderoga. 213 Persons Sunk.

LONDON, October 23.
WASHINGTON.—It is officially announced that the total number of soldiers and crew lost on "Ticonderoga" which recently torpedoed and sunk was 213.

Persia

Prince of Persia's Death.

LONDON, October 22.
Prince Jafar of Persia son of Prince Firman Firman has died at Flandudno.

Famine in Persia. Appeal for Relief.

LONDON, October 22.
Writing in the "Manchester Guardian" Professor E. S. Browne appeals for fund for the relief of famine stricken in Persia.

Central Powers

German Outrages.

Pope's Further Appeal to Germans.

LONDON, October 23.
ROME.—Evidently the Pope does not accept the German protestations of innocence as regards outrages and devastations the Official organ of the Holy See "Osservatore Romano" declares that German armies who destroyed and burned French and Belgian cities and towns must be compelled to evacuate France and Belgium. It announces that Pope has addressed direct appeal to Chancellor Max of Baden to prevent further unnecessary devastations. The Holy See has similarly appealed to Papal Nuncio of Bavaria.

Metz Successfully Attacked.

LONDON, October 22.
The Press-Bureau states that, on 21st October two squadrons of independent air force successfully attacked the barracks and railways at Metz. All returned in spite of fog. Another squadron set out to attack the Rhine factories but when near the objective they encountered dense clouds and became separated. Seven machines have not been located.

Factories Bombed.

On the night of 21st October we heavily and successfully attacked the factories at Kaiserslautern and also heavily bombed the stations at Metz. All machines returned.

German Reichstag. Chancellor's Speech.

LONDON, October 23.
Copenhagen.—In the course of a speech to the reassembled Reichstag the Chancellor said, that the whole German people was anxious to hear Government's views on the prospects of the success of a peace effort. President's first answer to the German Government's peace move said, the Chancellor had brought the question of a peace of justice or a peace of violence to the forefront in all countries. The Chancellor hoped that President Wilson's next answer would set doubts at rest. Until then German people would have to prepare for both the eventualities, either that the enemy Government's were anxious for war in which case the Germans would fight defensively with all the force of a people driven to the last extremity, or for going to conference table. In the latter case the German people were entitled to ask what peace based on Wilson's conditions meant for Germany's future. That was a question of stupendous import for it was not Germany's strength which would decide what was right but the decision would result from what was thought right in free discussion with opponents. That was a great effort for a proud people accustomed to victory. It had been represented to him that the acceptance of Wilson's conditions would mean submission of questions of legality to an anti-German court of justice. If that was so why asked the Chancellor did extreme apostles of force in Eutente fear a Council Chamber as the guilty feared a court of justice. Continuing the Chancellor said:—That essence of Wilson's programme was a league of nations which meant abandonment of unqualified national independence and sovereignty both by Germany and others. If Germans maintained as fundamental that national egoism which till recently had been dominant bitterness thereby engendered would cripple them for generations. They must comprehend that the significance of a rightful war was victory for the idea of justice and if they submitted to this idea they would find therein a cure for their present wounds and a reservoir of future strength. When we advocated a league of nations as a source of consolation and new force he did not deny that the heavy opposition must needs be overcome before the idea could be realized. Whatever the next few days or weeks brought whether war or peace the German people would be prepared for either by carrying out Government's programme and definitely breaking away from the old system. The Chancellor then proceeded to outline Prussian Franchise and Imperial Government's reforms, whereby Reichstag's responsibility with the Chancellor for Imperial policy. A measure of autonomy for Alsace Lorraine was also outlined. The Chancellor said that the reform measures included a Bill for altering the Imperial constitution in order to embody the fundamental idea of a new form of Government. This bill would give Reichstag as House of peoples representatives joint responsibility for deciding peace or war. (Cheers) But not till the league of nations took practical shape and abolished secret treaties. Chancellor dealt at length with modifications of military rule and amnesties for political prisoners which were already decreed. The Chancellor emphasized that these measures were proposed by Kaiser. Thus the Chancellor's new form of Government harmonized with constitutional precepts? He anticipated criticisms of political changes but he welcomed them because opposition was the breath of parliamentary life. He asserted that he and his colleagues were unanimous in their purpose of giving German people political authority. Chancellor concluded by extolling the army which was confronted with superior forces appealing to people to defend their soldiers against unjust charges and to give army the men material and food it needed.

Western Front

The Serre Front.

Fresh Enemy Retreat.

LONDON, October 23.—1-10. A. M.
Last night's French Communiqué says—We forced enemy on the Serre front, to retreat again. We captured Chaleux and Grandis despite obstinate resistance. Our line skirts Serre to Marliers. We have passed the outskirts of Frondimont and Cobardille in the Buz canal. The Germans twice renewed their attacks east of Vouziers but everywhere they were repulsed.

Le Cateau-Sorsmes Front.

Good British Progress.

LONDON, October 23.—12-40 P. M.
A British communiqué says.—Early this morning we attacked on Le Cateau-Sorsmes front making good progress. Between Valenciennes and Tournai we have taken Bruay, and reached the west bank of the Scheldt at Bieharies and Espain. There was considerable resistance on this front yesterday and sharp fighting in which we vigorously pressed the enemy and inflicted many casualties expelling him from positions and taking a number of prisoners.

British Advance on Valenciennes.

Strong Resistance at Tournai.

LONDON, October 22.—8-45 P. M.
The reuter's correspondent at British headquarters telegraphing this evening says we are now on the fringe of Valenciennes. Tournai is still offering strong resistance but our infantry are nearing the line of the Scheldt along a wide front.

Derivation Canal Crossed.**Bridgehead Established on Scheldt.**

LONDON, October 23.—3 20 A. M. Last night's British Belgian Communiqué says:—The enemy throughout the day endeavoured to maintain his positions on the Lys and the Derivation canal. Several counter-attacks with a view to retaking our bridgeheads were repulsed. The Belgians crossed the Derivation canal at several points. The retreating Germans threw 200 vehicles into Bruges Ghent canal. The French improved their bridgehead south of Deynze and advanced three kilometres. The French farther south crossed the Lys. The French have taken 1100 prisoners. The second British army has advanced a mile between the Lys and the Scheldt and has established a bridgehead on the right bank of the Scheldt east of Peteg.

Violent Enemy Attacks.

LONDON, October 22 4-35 A. M. A French communiqué says:—North of the Oise there was great enemy artillery fire during the night. We have reached the railway northeast of Arras sur Serres also St. Jacques farm northwest of Chalendry. On the Plateau east of Heuziers fighting which began yesterday diminished in intensity. It is confirmed that yesterday's the enemy attacks were very violent. We identified the elements belonging to seven divisions.

Fresh Attack Towards Ghent.**Excellent Progress Made.**

LONDON, October 22.—3 45 P. M. The route's correspondent at British headquarters writing to day says the morning strong French forces serving with Belgian army attacked northward of British second army towards Ghent making excellent progress. The British first army captured Thout Yesterday but strong counter-attack caused us to withdraw from portion the village eastward of the Eschion river. The weather of is good.

Hollain and Broyelles Captured.

LONDON, October 22.—11 35 P. M. In to-night's communiqué F. M. Haig says, we entered the western suburbs of Valenciennes and penetrated deeply northward thereof into Raimon Forest towards the angle of Scheidt at Coudé. We progressed eastward of St. Amand and reached the Scheldt at Hollain and Broyelles southward of Tournai and took possession of both places. Northwestward of Tournai we captured Freyennes and made progress towards the Scheldt. Further north sharp fighting occurred for the Scheldt crossings at Pontachin.

Indian Telegrams.**FROM OUR OWN CORRESPONDENTS**

(BY WIRE.)

Calcutta**War Bonds.**

CALCUTTA, October 22. Applications for war bonds through the Post Office received up to the 5th October 1918 number 90,984 for a total value of Rs 1,94,26,775.

A Bengalee Externed.**For Interfering With Recruitment.**

CALCUTTA, October 19. Prithwi Nath Sarangi Neph of Broomi circle of Nayabagan estate in Midnapore district was alleged to have obstructed recruitment in Labour Corps. The District Magistrate held an inquiry but took no legal steps for his prosecution although it was considered that his presence in the neighbourhood was not desired. He has now been served with an order of externment from the jurisdiction of Gopi Ballapur thana under the Defence of India Act.

An Externed Man Interned.

CALCUTTA, October 21.
(Delayed in Transmission.)

Shortly after Calcutta Mahomedan riots, Syed Fazlur Rahman, editor of a Calcutta Urdu paper was externed from Bengal as he had taken a prominent part in connection with the prohibition meeting and in issuing leaflets. He went to Bankipore and was interned in the local jail. The Government of Behar now ordered his internment in his native village in Muzaffarpur district, his father undertaking to keep him under control.

Security Forfeited.

The Government of Behar has passed orders forfeiting the security deposit of Rs 500 of Ratankar Press of Muzaffarpur for printing a leaflet in Hindi called "Mataki Pekar" "Call of the Mother," which was considered as likely to excite disaffection towards the Government.

Bergal Land Revenue Administration Report.**Material Conditions Satisfactory**

CALCUTTA, October 23. The report on the land revenue administration of Bergal for the last year, just issued contains an interesting view of the general condition of the year. The material condition of the people of Bardhaman division is reported to have been satisfactory, but the high prices of salt, cloth, sugar, kerosene oil, etc., affected all classes and the low price of rice, though beneficial to landless labourers and the middle classes, was adverse to the cultivators. Owing to restrictions on railway traffic and the consequent difficulties of export

stocks of food grains are unusually large. Labouring classes had plenty of work and earned good wages in mills and factories in Hooghly and Howrah and in coal mines at Asansol as the demand for labour both for skilled and unskilled, was great. The health of the people was generally good, excepting in flooded areas, where cholera broke out and malaria was worse than in the previous year. The price of imported goods often exceeded three times their normal prices before war, while jute, rice and other agricultural produce were, owing to difficulties of transport, sold at very low rates. Trade was very greatly affected by the war and the abnormal rise in the price of cloth, salt, kerosene oil, etc., and the fall in the price of paddy and jute told much upon people of all classes in all districts, especially cultivating and poorer middle classes. The cultivators, poorer labouring classes and middle classes, with small fixed incomes, suffered very severely owing to the abnormal rise in the price of salt, kerosene oil, sugar, molasses, ragged iron and cloth. Of these the greatest hardship arose from the increase in the price of cloth. The price is still gradually rising.

Simla**Water Power Resources.****Systematic Survey Under Consideration.**

SIMLA, October 23. The Government of India have under consideration the question of a systematic survey of water power resources in India for industrial development. Though the coal supply is adequate the question of an alternative power becomes of national importance. Owing to the paucity of officials, detailed surveys will not be possible owing to the war, but preliminary investigations have been entrusted to Mr. Barlow, Chief Engineer, United Provinces, and Mr. Meers, Electrical Adviser from which far reaching results are anticipated for industry after the war.

Parcels to United Kingdom.

SIMLA, October 23. A Press communiqué says:—Persons desiring to send parcels other than commercial to the United Kingdom should note the restrictions on the import of goods into the United Kingdom are very numerous and cover a great variety of luxuries and foodstuffs. Those most likely to affect persons sending gifts from this country to friends in England are sugar, flour, tea, Jam, butter, raisins and Sultanas. Parcels containing such goods, if accepted at all in India Post Offices, are accepted entirely at the sender's risk and it is probable that parcels found to contain prohibited imports may be confiscated on arrival in the United Kingdom at the direction of the home authorities.

Franchise Committees.**Provincial Government's Civilian Officers to Join**

SIMLA, October 15. A Communiqué says:—In accordance with the suggestion contained in the report of the Secretary of State and H. E. the Viceroy on Indian constitutional reforms, it has been decided that as the committees on franchise and division of functions, whose appointment was recently announced visit each province one civil officer and one Indian appointed by the Local Government should join them with a view to ensuring that special conditions of each province are adequately represented. A corresponding procedure will be adopted when the committees are examining questions affecting the Government of India.

Bombay**Bhandarkar Oriental Institute.****Visited by Lord and Lady Willingdon.**

POONA, October 23. Their Excellencies Lord and Lady Willingdon paid a short visit to the Bhandarkar Oriental Institute at 5 15 P. M. on Tuesday, the 22nd instans. Their Excellencies were received at the entrance by the members of the Council. Their Excellencies were shown over the buildings and they admired the fine collection of manuscripts of which some very old specimens were shown to them. Their Excellencies were quite satisfied with what they saw and wished the institution prosperity in the future.

Cases Under Factory Act.**Half-Time Labour of Minor Boys. ACCUSED WARNED AND DISCHARGED.**

BOMBAY, October 23. At the Mr. Zangon Police Court Rao Bahadur C. H. Setalvad, Second Presidency Magistrate, has delivered judgment in two cases in which the Inspector of Factories charged Mr. P. A. Rapurda of Morari Goudas Mills and Mr. Guthrie of Saxson Smiting and Weaving Mills with having employed a number of minor boys as half time workers with out being in possession of medical certificates showing that the boys were not under nine years of age and were medically fit. The chief point involved was whether a mill or factory could legitimately employ children under 9 years of age as half time workers without being in "actual" possession of certificates that they were not less than 9 years of age and are medically fit. The factory act requires such certificates to be kept and produced when required by factory inspectors in the course of their inspections. These children when they begin as half time labourers in the first instance have to produce such certificates to their prospective employers. Once the boys are taken on certificates are returned by their employers. Later on it is supposed that many of them leave their original places of employment and go to some other mill where wages are better or where their parents and over-zealous work. In many instances they fail to take the age certificates with them. On a boy going to a new employer he sends the boy to certifying surgeon appointed by the Government along with a register kept by his mill. The surgeon who has previously examined the boy when he began his career first merely certifies after looking through the records that the certificates in such a mill. A

duplicate of the certificate could be obtained on payment of a rupee, but wage earning boys naturally does not like to spend the sum. So the new employer takes on the boys on the strength of the remarks in his register made by the surgeon that the certificates of the boys are in such and such places. The accused were declared guilty under the Act. The prosecution did not press for a fine as they regarded the cases as "test" only. The accused were accordingly warned and discharged.

Lombay Market.

BOMBAY, October 23. Owing to uncertain political situation a nervous feeling was prevalent to-day on the news of German reply to President Wilson. The market opened weak and in the absence of much business prices closed steady.

Burma**Influenza in Rangoon.**

RANGOON, October 23. Influenza deaths in Rangoon last week numbered 568 out of a total of 789 which is five times the three year's average. 92 deaths from respiratory diseases were recorded largely due to the epidemic.

Exterment of Dr. Mehta.

RANGOON, October 23. The Local Government state that the order on Dr. Mehta to leave Burma is in abeyance and the report that it will be enforced on his leaving hospital is not correct.

Fall of Rice Market.

The rice market fell heavily on the rumoured cancellation of licences for Java representing 17,000 tons.

South India**Influenza in Ootacamund.**

OOTACAMUND, October 23. The Rev. Noorhous officiating in conjunction with the influenza medical officer, have worked well in controlling the influenza epidemic which was bad for three weeks. Official returns for the 21st and 22nd give death rate as almost normal.

The Late Hon'ble K. R. V. Krishna Rao.

(From Our Own Correspondent)

CANADA, October 24. The Hon'ble K. R. V. Krishna Rao Bahadur Zamindar of Polavaram breathed his last this morning after ailing from Mangaint fever for the last twenty days. In him the telugu country lost a highly cultured Zamindar, a ripe telugu scholar and a genuine patriot. He identified himself with all public movements calculated to promote people's welfare. His work in the Legislative Council was appreciated by his fellow Zamindars who elected him unanimously for the second time. He left a registered will requesting the Court of Wards to assume the management of the Polavaram estate permitting his wife to adopt son and bequeathing his library worth Rupees 15000 to public under the management of the Godavari District Association of which he was the President till his death.

United Provinces**Congress Presidentship.**

ALLAHABAD, October 23. As the Hon'ble Pandit Motilal Nehru's name was mentioned as a suitable person to be elected President of the forthcoming Congress the Hon'ble Pandit Motilal Nehru has wired to the General Secretary, Indian National Congress, saying he heartily endorses the recommendation of the Reception Committee considers the election of Sir R. Bahadranath Tagore as President in place of Mr. Tagore highly desirable and hopes Sir Bahadranath will be elected unanimously.

మదరాసు వెయిలు.

ఆదివారము గారు వెయిలుపై ఏకా సందేశమును
దావా తెచ్చుట.

శ్రీమతి ఆదివారము గారు, మొన్నటిదినము, మదరాసు వెయిలుపై ఆదివారము 13-న లేచి స్వరాజ్యోదయమును, అందు పనివేయమన్న వారిని నిందించుచు వ్రాసిన వ్యాసము చాల నిందాకర్షకమై యున్నదని ప్రతికా సంపాదకుడు డి. ఎన్. చిర్రుల గారిని ఒక లక్షరూపాయలకు మాన వ్రువున కై హైకోర్టుకు దావా తెచ్చిరి. సి. పి. రావు స్వామి అయ్యగారు, వి. వి. శ్రీవాస అయ్యగారు, అల్లాడి శ్యామస్వామి అయ్యగారు, ఏ. వోస్వామి అయ్యగారు ఆదివారము గారి పక్షమున పనిచేయుచున్నారు.

కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షుడు:— మా పండిత మోతీలాల్ నెహ్రుగారి ఆహ్వానసంఘమువారు రాజోవు కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షునిగ నూచించి, వారిని ఆధిపందించుచు తలకుగారి స్నేహం కలిగిన వాడు ఆధ్యక్షునిగ నియమించుట సమంజసమయము వీరిని ఎల్లరును ఏకగ్రీవులుగ ఎన్నుకొనవలయునని నెహ్రుగారు హితవుచూపవలసిన భార్యదర్శి రీతి తెలియజేసిరి.

నిజీత శ్రీ పరిశోధనలు:— ఇండియా దేశమున పుట్టిన
అంకు నిజీత శ్రీ నెంతవరకు పయోగించగల్గునను విషయమున
ఇండియా ద్వారతనమువారు పరిశోధనలను చేయదలంచిరి.
సాగు కొడువతేకున్నను మరయొక శక్తిగలవాడ కలిగియుండుట
సాక్ష్యప్రాముఖ్యత యగును. ఉద్యోగులపంఖ్య తక్కువగా
పన్నుయన యాధ్యము ముగియువరకును సాకల్యపరిశీలనమున
వకాశము లేదు. (సాధమిక ప్రయత్నములకు బాడ్లొ సంయు
క్తరాష్ట్రముల చీపుఇంజనీరు) మియాన్మ (ఎలక్ట్రికలు అడ్వై
సు) గారను నియమించిరి.

పోర్టు సెంటు జార్జి గెజటు

అక్టోబరు 22 తేది మంగళవారము.

వ్యాయకాఖి.

పోలీసు నూపరెండెంటు సామ్యములు చేతము గారు ప్రజాజిల్లాకును, పబ్లిక్ లెక్కల గారు కర్నూలుకును, ప్రాంత జిల్లా గారు గంజామునకును, ఎడ్యుండు సుల్తాను గారు గుంటూరుకును, బదలాయింపబడిరి.

డిప్యూటీ మునసిఫు కల్లపల్లి రామారావుగారు విజయ గిరిమునకు బదలాయింపబడిరి.

పోలీసు డిప్యూటీ నూపరెండెంటు శేషాద్రిఅయ్యంగారు చిత్రాపురజిల్లా నూపరెండెంటుగారికి సహాయముగను, మధుర రామస్వామయ్యగారు నర్సారావుపేట డివిజనుకు అధికారులుగను, ఆనం సుబ్బారెడ్డిగారు హోనుపేట డివిజను అధికారులుగను నియోజింపబడిరి.

అధికారులు.

బెజవాడ నివాసులు తోటాల్లి శివరామకృష్ణ ప్రకాశ్ రావు పంతులుగారికిని స్పెషలు మేజిస్ట్రేటు అధికార మియ బడినది. కర్నూలులోని డిప్యూటీ తహశీలుదారు సోమరసం పేట సుబ్రహ్మణ్యముగారు, రావూరుతాలూకా శిరస్తాదారు పార్థసారధి నాయుడుగారు, రెండవతరగతి మేజిస్ట్రేటుగా నియోజింపబడిరి.

మునిసిపలు లోకలు కాఖిలు

లక్కరాజు సంగమేశ్వరరావు పంతులుగారు తెనాలి తాలూకా బోర్డుకు అధికారాధ్యక్షులుగ నియోజింపబడిరి.

మున్సిపల్ మ్యూరు అబ్దులరహిమాను సాహేబు బహదరు, మున్సిపేట టోప్లసాహేబు బహదరుగారు గుంటూరు పురపాలకసభ్య సంఘమునందు సభ్యులుగా నియోజింపబడిరి.

తురగా లక్ష్మీనరసింహరావు పంతులుగారు బందరు పురపాలకసభ్య సంఘమునకు సభ్యులుగా ఎన్నుకొనబడిరి.

అన్నంరాజు వెంకటనరసింహము, ఉద్దులకోటయ్య గార్లు మర్కాపురము తాలూకా బోర్డుకు సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి.

మద్దు వెంకట సత్యనారాయణమూర్తి పంతులు, డట్లా కారాయణరాజుగారు విశాఖపట్టణము తాలూకా బోర్డుకు సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి.

తిరుప్పాడే కంగిపురము రంగారావులు, ఎంకేటి నూన్యనారాయణయ్య ఎంకేటి సీతారామారావు గార్లు చిత్రాపురజిల్లా బోర్డుకు సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి.

విద్యాకాఖి

వి.వి. రాఘవయ్యగారు కాశలి రేంజికి సబు అసిస్టెంటు ఇన్స్ పెక్టరుగా నియోజింపబడిరి.

ఈ. నరసింహముగారు చిత్రాపురంజి సబు అసిస్టెంటు ఇన్స్ పెక్టరుగా ఆల్బూర్ ప్రెస్టిగియ నార్లు ఆర్గాంటుకు బదలాయింపబడినందున, వారస్థానె నియోజింపబడిరి.

రిజిస్ట్రేషను కాఖి.

చిరాసాగర రంగారావుగారు కర్నూలుజిల్లా కంభ మునకు సబు రిజిస్ట్రేషనుగా నియోజింపబడిరి.

ఆర్కైవ్ కాఖి.

అబ్దులు సుఖారాము సాహేబు బహదరుగారు కల్వర దుర్గమునకు అసిస్టెంటు ఇన్స్ పెక్టరుగా నియోజింపబడిరి.

పబ్లిక్ వర్క్సు కాఖి

సబు ఇంజనీయరు నటరాజమొదలియారు గారు గోదా వరి వెల్దన డివిజనుకు స్పెషలు డ్యూటీయీద నియోజింప బడిరి.

సబు ఇంజనీయరు

రామయ్యగారు గుంటూరుజిల్లాలోని మనియేరు డివిజ నకు బదలాయింపబడిరి.

వైద్యకాఖి.

కెప్టెన్ జి. ఎఫ్. డిల్ల్యూగు ఫీమునిపట్టణము పుర సాంశుధ్య సంఘమువారి వైద్యాలయమున కళికారులుగా నియోజింపబడిరి.

సివిల్ అసిస్టెంటు సర్జను మాధవరావుగారు గంజాం జిల్లా వైద్యాధికారులకు సహాయముగా నియోజింపబడిరి.

డాక్టర్ మెహతా గారి బహిష్కరణము:— ఈయన ప్రభువు ప్రస్తుతిము నిలుపబడినది. ఆయన కారోగ్యము కలంగ ననే ఆయుజునకును నమూనా సత్యము కాదని బర్మావీర తనమువారు తెలిపిరి.

చెన్నపురి జాతీయనిధి దేహపరిశ్రమవృత్తి సంఘమువారు మనవి చేయడ మేమన్నను.

చెన్నపురియందును శేషనల్ ఫండు అండు ఇండెస్ట్రి యల్ అసోషియేషన్ అను సంఘము, చనిపోయిన మ-రా-రా-శ్రీ జి. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యునిగారి దృఢ ప్రయత్నము వల్ల 1906 సంవత్సరమున స్థాపింపబడినది. ఇతముయొక్క సంపత్తున్న, ఆద్యమున్న వాణిజ్యమును దేహపరిశ్రమరూప మైన వృత్తినిన్ని అనుసరించుచుండును. ధనవంతులనున్న పని పాటు చేయువారినిన్ని పనుల నుండి మరుగుపుట్టెలాగు చేయు జవాబుదారి ప్రజానాయకత్వము కలిగినవారియందుండునని. గవన్న మెంటువారి సహాయము లేకనే సాధారణ జనులకు ఈ విషయములో పోరాడుటకు సామర్థ్యము లేకపోయిననే తిప్ప గవన్న మెంటువారి సహాయమును కోరుట యుచితంబు గా నెరదు.

ఈ విషయములో ఇంగ్లాండునందు చేయుకృషి.

2. తమకలెనే సరకులను చేయు ఇతర జేతములతో పాటు వృద్ధితముగా సరితూగుటకు ఇంగ్లాండుదేశమువారు ద్వీపాంతరముల వర్తకమును తమ పనుల దేహప్రయూప ప్రయోజనార్థస్వాధీనము పెట్టుకొనుటకు ఆధారములు కల్పించుచున్నారు. స్వదేశపు పనులను ఫలద్రవమగు మంచి నిలు కడ నిధిలో పెట్టుచున్నారు. ఎట్లనగా వాణిజ్య వ్యవహారిక డిపార్టుమెంటు వారివలన, ముఖ్యమున వ్యాపారపుబస్టిల లో కొంత సభకమిటి ఏర్పరచబడినది. అట్టి సభకమిటిలో కృషివాణిజ్య సామాకారి వృత్తులయందు ప్రముఖులైనవారు విశేషముగా కలిసి వాణిజ్య వ్యావహారిక డిపార్టుమెంటువారి పనిని వైచిత్ర్యము చేయుటవలననున్న, తిగుపలపోయియుట వలననున్న ఈమొదలగు ఏర్పాట్లు చేయుదురు. ఈకృషులను కట్టుదిట్టములో నుంచుటకు సర్కారువారివలన సిండికేట్లు నియమింపబడియున్నవి. ఇట్టికృషులు యుద్ధమునకు పూర్వము జరగిన జేతపువారే పూర్తిగా ఆక్రమించి యుండినారు.

అమెరికాయందును, జపానునందును జరుగు ప్రయత్నములు.

3. ఇండియాదేశపు వైద్యుల ఆఫ్ ప్రాజెక్టివ్ క్లబులవారు గవన్న మెంటువారికి వ్రాసిన బకీరునందు, అమెరికాయను, జపానును (ముఖ్యముగా జపాను), మొదలను చేయువారితో వ్యాపారము జరుగుట తగిన పోపుటకల్ల కలిగిన యీ మంచి తిరుణమునందు తమ వ్యాపారమును వృద్ధిలోకి తీసుకొనినచ్చి నారిని వ్రాసియున్నారు. అమెరికాదేశపు కృషికములు, ఇండియాదేశపు దుకాణంబులయందున్న, ప్రతి భారతదారు నికిన్ని ఆవశ్యకమయినవాటిని పంపిలింపి, కాకానితికతుల నున్న, నుంకపు నుగునామాలనున్న చక్కగ జదివి అందు లో తమకు మిక్కిలి అనుకూలమయిన లాభకరమయినవెలలు మరత్తులు వగయిరాలను ఏర్పాటు చేసికొని, ఇండియాదేశ పు దుకాణంబులందు ఆతికేవలమయిన సామానులను నిం డించుచున్నాడు.

4. శ్రీ సర్, ఎం. విశ్వేశ్వరయ్యగారు, 1930 సంవత్సర మునందు అమెరికా దేశమునందును ప్రతి పక్షమొక్కద్ర వ్యము 1085 డాలర్లనిన్ని, 1912 సంవత్సరమునందు, అతినిద్ర వ్యము 1965 డాలర్లకు పెంచినదనిన్ని చెప్పియున్నారు. రెం దుకలెబ్బములకుమందు అదేశపు నికరద్రవ్యము, 55850 లక్షల డాలర్లు. అందులో ఆయిదింబ ఒకభాగము భానిగలయొక్క కిన్నుతుగా నుండినది. ఇప్పుడు ఆద్రవ్యము 840 యంతలు జాస్తి అయియున్నది. కడచిన జనాభామందు (Census) ఆద్రవ్యము 18,880,000 లక్షల డాలర్లు లెక్క అయినది. 1904 సంవత్సరము మొదలు 1912 సంవత్సరమువరకు ద్రవ్యము 100 టికి 80 వంతుని వృద్ధిఅయినది.

5. ఇండియాదేశపు కొంత దిగుమతిసరకులలో కొంత సరకు జనగా అల్లికసామానలు బట్టలు పట్టువస్త్రములు పింగాణివస్త్రములు, తామ్రము, అగ్నిపుల్లులు, ఘట్రిసామానలు బొమ్మలు వన్న రావిమయములో ప్రతిసంవత్సరం ప్రాముఖ్యత జెందుచున్నది. అతికేవలమైన స్వల్పభరగల దాంబికమైన సామా నులు యిండియాదేశపు దుకాణములలో నుంపబడుచున్నవి.

హిందూదేశపుస్థితి. 6 ఇప్పుడు మనదేశము బీదస్థితిలోనున్నది. వర్షములు సరిగా జరియమిచేతను, నీళ్లు పారిండుచిధములు చక్కగా తెలియమిచేత మనకు ముఖ్యధారముగ నుండు వ్యవసాయము దుర్దశలో నున్నది. పంటలు మితిముగనే పండుచున్నవి.

7. ఫలవృద్ధికోఅకు సంఘమువారి రెంకధనము భర్తవై ట్టికో దానిని క్రిందకనబడియుండు సంఖ్యలవలన మనము తెలిసికొనవచ్చును.

Table with 4 columns: సం॥రము, స్కాల్డెర్స్ వన్, సం॥రము, స్కాల్డెర్స్ వన్. Rows for years 1908 to 1912.

8. బోర్డ్ ఆఫ్ డైరెక్టర్స్ వారు సంఘముయొక్క ధనము కొందటి గుటిలవృత్తిరలన చాలవ్యర్థమైనందుకు చింతిల్లెదరు. అయినను కోర్టువారి తీర్మానములయిన తరువాత వ్యర్థమైన విధములు జనులకు సవిస్తరముగా దొలపబడును.

9. రాబోవు దీ సాకలిపండుగ సమయమున ఘనలం దలు ద్రవ్యసహాయముచేసి యేకీభావనన సంఘమువారిమంచి ప్రయత్నములను సఫలముగా జేయుదురని ప్రా రించుచున్నాము.

ఇట్లు, కే. కృష్ణరావు, (వెసిడెంటు అ. రంగసామి అయ్యంగార్. సి. గోపాలమొనన్, చానరె సెక్రటరీ. (1854)

హా తా వ ర ణ స్థి తి 1918 సం॥ అక్టోబరు 24-వ తేది గురువారము.

Table with 6 columns: రిల్లా ముఖ్య నగరములు, స్త్రీల సం॥, పురుషుల సం॥, మొత్తం సం॥, స్త్రీల సం॥, పురుషుల సం॥. Rows for various cities like గోపాలపూరు, వాల్తేరు, కాకినాడ, బందరు, గుంటూరు, నెల్లూరు, యద్రాసు, మైదరాబాదు, అనంతపురము, బళ్లారి, కర్నూలు, కడప, తెంగుటూరు, నెల్లూరు, నేలము, కోయంబుత్తూరు.

కర్ణాటక మునందు వాయుభారము మారలేదు. తిక్కిన వోట్ల అది కొద్దిగతిగది. నిన్నటికంటె వాయువ్యాప్తి ఒకవోటు మెచ్చు ఒకవోటు తగ్గు లేకుండవున్నది. కాని దాని భోరణి మారలేదు. దక్కననందు వాయుభార మధిక ముగను, అభాతమునకు ఆగ్నేయభాగమునందల్పముగనున్నది. అందువలన దక్షిణభాగమున తూర్పువర్షమున కనుకూలముగ లేదు. చెన్నపురి తీరమునందును, కర్ణాటక మునందును వాయువు బోరుగ వీచుచున్నది. తూర్పునకును ఈ తీరమునకును మధ్యముఖముగ వాయువు వీచుచున్నది. మధ్యమెచ్చ మునందు మార్పు లేదు. దక్షిణపు చివరను ఆక్కడక్కడ తిప్ప పగటివేడి మామూలుకంటె ఎక్కువగ నున్నది. నేల మునందు ఉష్ణాధిక్యము 8 డిగ్రీలు కలదు. రాత్రివేడి తక్కువ గనో మామూలుగనో కలదు. వాయువునందు ఆర్ద్రములేదు. దక్షిణభాగపు చివరను తిప్ప ముచ్చులేదు. దక్షిణభాగపు చివరను కొంచెము వర్షము పడినది. రాజధానియందు త్వరలో వర్షము పడు నూచనలు లేవు. ఒకజేత దక్షిణభాగపు చివ రకు వర్షము పడిన పడవచ్చును. రాజధాని చాలభాగమునందు వాయువు ఆర్ద్రవిహీనముగ నుండును.

ఆర్. ఎల్. జోన్ను, వాతావరణ కాశ్రుజ్ఞుడు.